

Autorské právo v praxi

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Obsah

Autorské právo v praxi	1
1 Vzdělávací program a jeho pojetí	4
1.1 Základní údaje	4
1.2 Anotace programu.....	5
1.3 Cíl programu	5
1.4 Klíčové kompetence a konkrétní způsob jejich rozvoje v programu.....	5
1.5 Forma	6
1.6 Hodinová dotace	6
1.7 Předpokládaný počet účastníků a upřesnění cílové skupiny.....	6
1.8 Metody a způsoby realizace	6
1.9 Obsah – přehled tematických bloků a podrobný přehled témat programu a jejich anotace včetně dílčí hodinové dotace	7
1.10 Materiální a technické zabezpečení	9
1.11 Plánované místo konání	10
1.12 Způsob realizace programu v období po ukončení projektu.....	10
1.13 Kalkulace předpokládaných nákladů na realizaci programu po ukončení projektu	11
1.14 Odkazy, na kterých je program zveřejněn k volnému využití.....	11
2 Podrobně rozpracovaný obsah programu.....	13
2.1 Tematický blok č. 1 (Autorské právo srozumitelně) – ČVUT v Praze a nakladatelství Leges, s.r.o. v Praze, 4 hodiny (4 x 45 minut)	13
2.2 Tematický blok č. 2 (Jak pracovat s nepřeberným množstvím informací) – Slezské gymnázium v Opavě – 5 h (5 x 45 minut)	18
2.3 Tematický blok č. 3 (Profesionální natáčení) – Opava – 3 h (3 x 45 minut)	23
2.4 Tematický blok č. 4 (Jak si počínat, abych se nedostal před soud?) – Obvodní soud pro Prahu 4 v Praze, ČVUT v Praze - 4 h (4 x 45 minut)	28
3 Metodická část	32
3.1 Metodický blok č. 1 (Autorské právo srozumitelně) – ČVUT v Praze a nakladatelství Leges, s.r.o. v Praze - 4 h (4 x 45 minut).....	34
3.2 Metodický blok č. 2 (Jak pracovat s nepřeberným množstvím informací) – Slezské gymnázium v Opavě – 5 h (5 x 45 minut)	39
3.3 Metodický blok č. 3 (Profesionální natáčení) – Slezské gymnázium v Opavě – 3 h (3 x 45 minut)	41
3.4 Metodický blok č. 4 (Jak si počínat, abych se nedostal před soud?) – ČVUT v Praze a Obvodní soud pro Prahu 4 – 4 h (4 x 45 minut)	43
4 Příloha č. 1 – Soubor materiálů pro realizaci programu.....	47
5 Příloha č. 2 – Soubor metodických materiálů	48
6 Příloha č. 3 – Závěrečná zpráva o ověření programu v praxi	49
7 Příloha č. 4 - Odborné a didaktické posudky programu	50

8 Příloha č. 5 - Doklad o provedení nabídky ke zveřejnění programu	51
9 Nepovinné přílohy	52

1 Vzdělávací program a jeho pojetí

1.1 Základní údaje

Výzva	Budování kapacit pro rozvoj škol II
Název a reg. číslo projektu	Informace pro rozvoj demokratické společnosti reg. č. CZ.02.3.68/0.0/.0.0/16_032/0008181
Název programu	Autorské právo v praxi
Název vzdělávací instituce	České vysoké učení technické v Praze
Adresa vzdělávací instituce a webová stránka	Zikova 4, Praha 6 – Dejvice, 160 00, www.cvut.cz
Kontaktní osoba	Dr.h.c.prof.Dr.Ing. Václav Liška, LL.M., MBA, E.O.R.C.
Datum vzniku finální verze programu	20. 10. 2019
Číslo povinně volitelné aktivity výzvy	7
Forma programu	prezenční
Cílová skupina	žáci SŠ oborů zakončených maturitou a gymnázií
Délka programu	16 hodin
Zaměření programu (tematická oblast, obor apod.)	Podpora digitálního občanství, programy pro pedagogické pracovníky a žáky zaměřené na rozvoj digitálních občanských kompetencí: digitální a intelektuální práva a povinnosti, digitální bezpečnost a ochranu údajů, digitální právo a etiku, prevenci kyberšikany.
Tvůrci programu	JUDr. et Mgr. Pavla Voříšková (Sýkorová), Ph.D
Odborný garant programu	Dr.h.c.prof.Dr.Ing. Václav Liška, LL.M., MBA, E.O.R.C.

Odborní posuzovatelé	prof. PhDr. MILOŠ ZELENKA, DrSc. JUDr. Sandra Juránková
Specifický program pro žáky se SVP (ano x ne)	ne

1.2 Anotace programu

Žijeme v informační společnosti, v níž čelíme obrovskému množství informací a dat, která je potřeba selektovat a následně zpracovat a případně vhodně využít. Texty nasáté informacemi však není vždy možné dále využít, aniž by o tom byli původní autoři informováni a dali k následnému užití souhlas. Podobně to platí i v případě stahování hudby a obrázků z internetu z důvodů autorskoprávní ochrany. V případě, že by zásah do autorských práv byl intenzivní, pak by mohlo dokonce jít i o spáchání trestného činu a nutno říci, že české soudy již mají i s tímto zkušenosti a tyto tzv. piráty trestají přiměřenými sankcemi.

Je velice náročné se vyznat v tom, za jakých okolností je možné ještě takový text či obrázek stáhnout, a navíc jej dále použít. Tím spíše je to mnohem náročnější pro žáka střední školy, který je zaplaven obrovským množstvím takových textů a obrázků na internetu a který mívá často ve škole za úkol vypracovat referát či powerpointovou prezentaci. Zřídka však bývá tím, kdo žákovi úkol zadává, vysvětleno, v jaké míře a co je ještě možné z internetu bez dalšího stahovat a dále užít, aniž by se tento žák dostal do rozporu (nejen) s autorským právem.

Žák pak má za úkol odprezentovat referát před třídou, aniž by byl dále informován, že jeho text by mohl být také chráněn. V posledním ročníku na střední škole totiž mívají žáci za úkol vypracovat i ročníkovou práci, kterou mají dokázat nejen znalosti v určitém oboru, ale také přinést vlastní pohled na danou věc. Byť informace samotné nejsou chráněny autorským právem, jejich jedinečné uspořádání v podobě školní práce již chráněno být může, a to jako tzv. dílo školní.

1.3 Cíl programu

Hlavním cílem programu je vzdělání žáků v oblasti autorského práva tak, aby v něm získali základní orientaci nejen pro další vzdělávání, ale i do života. Žák se tak hravou cestou mimo jiné seznámí s tím, jaké informace, text a obrázky a v jaké jejich podobě je možné je využívat, aniž by porušili autorská práva a dále jak může být chráněno žákovo dílo v podobě seminární či ročníkové práce. Část programu cílí také na vzdělání v právní oblasti ochrany osobnosti.

1.4 Klíčové kompetence a konkrétní způsob jejich rozvoje v programu

Klíčovými kompetencemi jsou:

- kompetence k učení,
- čtenářská kompetence,
- sociální kompetence.

Tyto kompetence jsou níže podrobně vysvětleny v textu.

Mezi hlavní kompetenci patří schopnost zorientovat se v právu, a to zejména v autorském právu, která se projevuje prostřednictvím kompetence k učení a čtenářské kompetence. Žáci si tuto kompetenci

osvojí prostřednictvím získání základních teoretických znalostí v autorském právu a jejich prověření při opravě licenční smlouvy.

Další klíčovou kompetencí pak je naučení se vedení autorskoprávního sporu, což představuje sociální kompetenci. Jako vzor studentům poslouží reálný soudní spor, přičemž posléze si studenti nabyté vědomosti ověří cestou vedení vlastního simulovaného soudního jednání. Zpětná vazba bude poskytnuta návštěvou reálného soudního jednání. Tato klíčová kompetence povede žáky k osvojení si dovednosti prezentace získaných dovedností před ostatními spolužáky ve třídě.

Pro žáky, kteří budou chtít v budoucnu publikovat a prezentovat své vědomosti, je připravena návštěva právního vydavatelství. Tato čtenářská kompetence slouží ke zlepšení vztahu studentů ke čtení a celkově zlepšení přístupu ke knihám, když uvidí, kolik dá práce takovou knihu vytvořit.

1.5 Forma

Tento program je připraven pro realizaci prezenční formou. Realizace programu je založena na efektivním propojení teoretické výuky – výukových hodin a přednášek a samostatné práce žáků v hodinách – s prohlubováním a rozšiřováním vědomostí prostřednictvím získávání odborných zkušeností při exkurzích a dílně. První vyučovací den bude výuka zahájena přednáškou. Žáci budou do přednášky aktivně zapojeni a budou pracovat skupinově. Následně každý žák individuálně opraví licenční smlouvu a v týmu pak bude individuálně práce zkontrolována. V nakladatelství budou žáci pracovat skupinově. V tematickém bloku č. 2 bude nejprve přednesena přednáška a žáci budou do přednášky aktivně zapojeni. Následně bude každý pracovat individuálně. Následovat bude příprava simulovaného soudního jednání, kde budou žáci pracovat v týmech. V dalším dni začnou žáci pracovat individuálně při řešení úkolů na téma Creative Commons. Poté bude následovat práce jak v týmech, tak práce frontální při natáčení simulovaného soudního jednání. Poslední, čtvrtý blok bude pojednán skupinově, a to jak při přednášce, tak při návštěvě reálného soudního jednání.

1.6 Hodinová dotace

Celková čistá časová dotace programu je 16 hodin. V této časové dotaci nejsou započítány přesuny z místa na místo, tj. přesuny na exkurzi do nakladatelství a na soud. Časová dotace programu se skládá z:

- 7 hodin (7 x 45 minut) – teoretická výuka
- 4 hodiny (4 x 45 minut) – exkurze
- 5 hodin (5 x 45 minut) – dílna

1.7 Předpokládaný počet účastníků a upřesnění cílové skupiny

15 žáků maturitních oborů SŠ a gymnázií. Ověření programu proběhlo s 15 žáky septimy a oktávy Slezského gymnázia v Opavě, Zámecký okruh 848/29, Předměstí, 746 01 Opava. Program může být realizován i při větším počtu žáků (30 žáků, resp. pro celou třídu). Pedagogický pracovník však musí předem počítat s tím, že soudní síně nebo místnosti nakladatelství nemusí pojmout tolik žáků najednou a žáci tedy budou případně pro tyto exkurze rozděleni na dvě skupiny. Program je zejména vhodný pro žáky, kteří přemýšlejí o studiu práva, nebo jsou humanitně zaměřeni.

1.8 Metody a způsoby realizace

V hodinách se uplatňuje kombinace různých výukových metod. Kromě klasických vyučovacích metod, jakými jsou zejména frontální výuka, vyprávění, monologické metody, zápisky do sešitu, se používají rovněž metody aktivizující, diskusní, řízený rozhovor a dialog, a heuristické metody. Nezbytnou

a samozřejmou součástí výuky je využívání prezentace v PowerPointu, práce s pracovními listy, řešení úkolů z pracovního sešitu a práce s manuálem (učebnicí).

Realizace programu je založena na efektivním propojení teoretické výuky – výukových hodin a přednášek a samostatné práce žáků v hodinách – s prohlubováním a rozšiřováním vědomostí prostřednictvím získávání odborných zkušeností při exkurzích a dílně. Způsob realizace je uvažován následovně:

- Žáci se při první hodině zamyslí nad tím, jakým způsobem funguje práce v nakladatelství. To znamená, že si odpoví na následující otázky:

„Jakým způsobem autor oslovuje nakladatelství?

Jakou má autor za napsání knihy odměnu?

Může nakladatelství zasahovat do autorova textu?

Jak funguje distribuce knih?“

Své odpovědi si žáci porovnají se skutečnou realitou při návštěvě nakladatelství (exkurze: 2 h–2 x 45 min v tematickém bloku č. 1).

- Svě nabyté teoretické poznatky si žáci prověří při simulovaném soudním jednání (dílina: 5 h–3 x 45 min v tematickém bloku č. 2 a 2 h–2 x 45 min v tematickém bloku č. 3), které si „profesionálně“ natočí na kameru nebo mobil.
- Žáci se zúčastní soudního jednání zaměřeného na autorskoprávní problematiku (exkurze: 2 h–2 x 45 min v tematickém bloku č. 4).

1.9 Obsah – přehled tematických bloků a podrobný přehled témat programu a jejich anotace včetně dílčí hodinové dotace

Tematický blok (Autorské právo srozumitelně) č. 1–4 hodiny, 1 hodina = 45 minut, celkem 4 x 45 minut

Anotace tematického bloku č. 1:

Žáci se na přednášce o autorském právu dozví, jak se jich autorské právo týká. Žáci se pojedou podívat na exkurzi do nakladatelství, aby se dozvěděli, jak se vyrábějí knihy.

Téma č. 1 – Autorské právo v kostce, 1 hodina = 45 minut

Žákům bude přijatelnou cestou podán výklad o autorském právu a o tom, jak se s ním může žák setkat v praxi. Jinými slovy, zda se i žáka týká autorské právo a v jakých životních situacích se s ním může setkat. Žáci se dozví, že je rozdíl mezi nematným autorským dílem, jakým může být dílo literární a hmotným substrátem, kterým je kniha.

Téma č. 2 – Licenční smlouva, 1 hodina = 45 minut

Žáci se velmi podrobně budou zabývat licenční smlouvou, která upravuje práva a povinnosti mezi autorem díla a nabyvatelem licence. Dozví se, jak ji uzavřít, na co si dát pozor atd.

Téma č. 3 - Jak to funguje v nakladatelství, 2 hodiny = 2 x 45 minut – exkurze do nakladatelství Leges, s.r.o., Praha

Žáci pojedou na exkurzi do vybraného nakladatelství, aby se dozvěděli více o tom, jak se píšou a vydávají knihy. Měli by získat informace o tom, zda je to nakladatelství, které oslovuje konkrétní autory a vyzývá je k vydání knihy, nebo je to naopak sám autor, který má napsanou

knihu v šuplíku a rád by ji vydal. Dále se dozví, zda má autor právo na odměnu za napsání knihy a jak se taková odměna autorovi vyplácí. Může nakladatelství zasahovat do autorova textu a pokud ano, v jakých případech? Kolik výtisků jedné knihy autora může nakladatelství vydat a jak vlastně funguje distribuce knih?

Tematický blok (Jak pracovat s nepřehledným množstvím informací) č. 2–5 hodin, 1 hodina = 45 minut, celkem 5 x 45 minut

Anotace tematického bloku č. 2:

V současné době jsou všichni přehlcní informacemi a je velmi obtížné se v nich zorientovat. Tím spíše to platí pro mladého člověka, který nemá dostatek zkušeností a mnohem více důvěřuje neověřeným faktům. Média často přinášejí zkratkovité informace a také někdy neověřují původ informací a jejich pravdivost.

Téma č. 1 - Výběr a zpracování informací, 1 hodina = 45 minut

Na přednášce bude žákům vysvětleno, že kvalitní zdroje s informacemi je třeba cíleně vyhledávat. Pokud je ve škole žákovi zadán úkol, aby připravilo referát, nebo menší školní práci, je třeba také věnovat pozornost tomu, odkud žáci informace získávají. Wikipedia není zdrojem odborných informací, a proto nevhodným zdrojem.

V případě, že žáci použijí ve své školní práci výtažky z knihy jiného autora, je třeba uvést správnou citaci. Na přednášce bude věnována pozornost správnému užívání citací a plagiátorství.

Co je to plagiátorství, tak hojně skloňované v souvislosti s plzeňskými právy? Plagiátorství není jen problémem etickým, případně problémem porušení středoškolských a vysokoškolských pravidel, ale také problémem autorskoprávním. Žáci se tak naučí ještě před nástupem na vysokou školu správně využívat zdroje a citovat. To jim pak pomůže při psaní velkého množství textů na vysoké škole.

Téma č. 2 - Školní dílo, 1 hodina = 45 minut

Žákům bude vysvětleno, že jejich psaný text (vyprávění jako slohový úkol, školní práce odevzdávaná na konci středoškolského studia apod.), přednesený referát či .ppt prezentace může být za určitých okolností autorskoprávně chráněn. Nejde však jen o tyto písemné práce, ale také o malby, kresby, výtvary z hlíny atd. Bude-li toto dílo vyrobeno pro účely školy, jedná se z právního pohledu o tzv. školní dílo a dětem bude vysvětleno, kdo k němu má jaká práva, tedy zda může kupříkladu škola prodat žákovi výtvar z hlíny, aniž by žák dostal za to zaplacení apod., dále zda může takové dílo škola zveřejnit v médiích, na internetových stránkách apod.

Téma č. 3 - Příprava simulovaného soudního jednání, 3 hodiny = 3 x 45 minut – dílna, příprava na simulované soudní jednání

Žákům bude rozdán skutkový stav jedné známé autorskoprávní kauzy, dále vzor žaloby, vzor vyjádření žalovaného a vzor soudního rozhodnutí. Žáci si na základě již osvojených teoretických poznatků zkusí sepsat žalobu, vyjádření k žalobě a soudní rozhodnutí. Během tohoto procesu budou aplikovat autorský zákon.

Tematický blok (Profesionální natáčení) č. 3–3 hodiny, 1 hodina = 45 minut, celkem 3 x 45 minut

Anotace tematického bloku č. 3:

Žáci si na kameru či mobil natočí simulované soudní jednání.

Téma č. 1 - Creative Commons, 1 hodina = 45 minut

Máme natočenou videopřednášku nebo referát či dokonce divadelní hru či nazpívanou písničku. Jak s danou videopřednáškou či referátem naložit? Ano, můžeme ji dát volně k dispozici na internet. Žáci se tak seznámí s tím, co je to tzv. *Creative Commons*, nebo ji mohou za poplatek poskytnout dále.

Téma č. 2 - Natočení soudního jednání, 2 hodiny = 2 x 45 minut – dílna, natočení simulovaného soudního jednání

Žáci si zahrají na advokáty a soudce a natočí si podle předem připravené žaloby, repliky k žalobě a soudního rozhodnutí soudní jednání.

Tematický blok (Jak si počínat, abych se nedostal před soud?) č. 4–4 hodiny, 1 hodina = 45 minut, celkem 4 x 45 minut

Anotace tematického bloku č. 4:

Žákům bude vysvětleno, jak funguje soudnictví v oblasti vymáhání autorských práv. Jaké soudy se tím zabývají a jaké tresty za porušení autorských práv padají.

Téma č. 1 - Pirátství na internetu, 1 hodina = 45 minut

Nejen dospělí, ale také děti, potažmo žáci si čím dál více stahují knihy, hudbu a filmy z internetu. Je však takové jednání legální a pokud ne, co člověku za toto jednání hrozí? Je rozdíl, jestli si stáhnou film pro osobní potřebu ke zhlédnutí doma, nebo když mám z toho ještě nějaký zisk užitím hyperlinku? Na toto téma bude přednáška zaměřena. Žákům budou zároveň představeny známé judikáty k tomuto tématu tak, aby se seznámili s tím, co by je čekalo, kdyby se chovali na internetu jako piráti.

Téma č. 2 - Zásah do ochrany osobnosti, 1 hodina = 45 minut

Ochrana osobnosti je v současné době velké téma, o kterém by se žáci jistě měli dozvědět více. Žáci se seznámí se zajímavými judikáty z této oblasti. Dozví se, kolik známé osobnosti vysoudily, když bylo zasaženo do jejich osobnostních práv.

Téma č. 3 - Návštěva soudního jednání na vybraném soudě, 2 hodiny = 2 x 45 minut – exkurze na vybraný soud

Žáci navštíví soud. Soudní jednání bude vybráno tak, aby bylo zaměřeno na téma autorskoprávní problematiky. Žáci se dozví, že podnikatelé, majitelé restaurací a hotelů nebo pořadatelé koncertů musejí odvádět kolektivním správcům poplatky za hraní hudby, které se posléze přerozdělují konkrétním autorům. Hudebníky jako autory svých hudebních děl totiž v této věci před soudy zastupují ze zákona tzv. kolektivní správci.

Soudní jednání však může být také vybráno na téma ochrany osobnosti v souvislosti s užitím nepravdivých informací (nejen ohledně známé celebrity) v médiích apod. Žáci by si na základě toho měli uvědomit, jak důležitá je odpovědnost nejen médií za zveřejňování nepravdivých nebo zavádějících informací.

1.10 Materiální a technické zabezpečení

Při teoretické výuce jsou používány počítače nebo tablety, dataprojektor, bílá tabule (whiteboard), popisovače, tabule a křídly, nahrávací zařízení, telefony pro pořízení fotografií. Nutný je přístup k internetu. Při exkurzích a dílně je k dispozici materiální a technické zázemí příslušných pracovišť.

1.11 Plánované místo konání

Ověření se uskutečnilo na níže uvedených místech. Pro další příjemce navrhujeme využít pro realizaci programu i jiná místa, program není vázán na Opavu a Prahu a v Praze sídlící instituce – viz další bod 1.12.

Slezské Gymnázium Opava, Zámecký okruh 848/29, 746 01 Opava: učebna vybavená počítačem s přístupem na internet, dataprojektorem, tabulí, whiteboardem, popisovačem a křídly, tablety pro žáky.

ČVUT, Fakulta stavební, Thákurova 2077/7, 166 29 Praha 6: učebna vybavená počítačem s přístupem na internet, dataprojektorem (pro zpřístupnění powerpointové prezentace), tabulí, whiteboardem, popisovačem a křídly, tablety pro žáky.

Nakladatelství Leges, s.r.o., Lublaňská 161, 120 00 Praha – Nové Město: místnost s židlemi pro žáky.

Obvodní soud pro Prahu 4, Justiční areál Na Mičáncích, 28. pluku 1533/29b, 100 83 Praha 10 – Vršovice: soudní síň.

1.12 Způsob realizace programu v období po ukončení projektu

Celý program ve stávající podobě lze (bez jakýchkoliv úprav) využít ve výuce v rámci předmětů: Společenské vědy, Společenské vědy – právo, Občanská nauka apod. Program může být použit rovněž i jako součást volitelné výuky společenskovedního zaměření, nebo v rámci zájmových kroužků. Do výuky je možné jej zařadit v navržené struktuře, tj. 7 hodin (7 x 45 minut) teoretické výuky a 9 hodin (9 x 45 minut) získávání praktických dovedností a zkušeností při exkurzích a dílně. Exkurze a dílna se přitom samozřejmě nemusí uskutečnit ani v Opavě ani v Praze.

Místo návštěvy nakladatelství Leges, s.r.o. v Praze lze exkurzi uspořádat v jakémkoli nakladatelství, ideálně však se zaměřením na vydávání právnických textů.

Místo exkurze na soudní jednání na Obvodním soudě pro Prahu 4 lze zvolit libovolný soud se zaměřením soudního jednání buď na autorskoprávní problematiku nebo problematiku ochrany osobnosti. Dílna se může místo konat v jakékoli místnosti s připojením k internetu a vybavenou tabletu pro žáky. Studijní materiály, které byly v rámci programu vytvořeny, lze používat i mimo program ve společenskovedních předmětech – Základy společenských věd, Občanská nauka, Základy práva atd.: pracovní listy a pracovní sešit k procvičování a upevňování učiva, učebnici jako základní studijní materiál, ale rovněž i pro rozšiřování, upevňování a procvičování učiva.

S pracovními listy a sešitem mohou žáci pracovat v hodinách jednotlivě nebo ve dvojicích či větších skupinách. Učebnice obsahuje kromě učebních textů řadu příkladů k zamyšlení, které přispívají k získání klíčových kompetencí, zejména ke schopnosti naučit se právnímu myšlení a právní argumentaci. K tomu napomůžou i úkoly v pracovních listech a pracovním sešitě a vysvětlující komentáře k jejich správnému řešení.

1.13 Kalkulace předpokládaných nákladů na realizaci programu po ukončení projektu

Počet realizátorů/lektorů:

Položka		Předpokládané náklady
Celkové náklady na realizátory/lektory		7 600 Kč
z toho	<i>Hodinová odměna pro 1 realizátora/ lektora včetně odvodů á 16 hod, tj.</i>	350 Kč
	<i>Ubytování realizátorů/lektorů</i>	0 Kč
	<i>Stravování a doprava realizátorů/lektorů</i>	2000 Kč
Náklady na zajištění prostor		5 000 Kč
Ubytování, stravování a doprava účastníků		3 000 Kč
z toho	<i>Doprava účastníků</i>	3 000 Kč
	<i>Stravování a ubytování účastníků</i>	0 Kč
Náklady na učební texty		5 400 Kč
z toho	<i>Příprava, překlad, autorská práva apod.</i>	0 Kč
	<i>Rozmnožení textů – počet stran: 120 stránek á 15 studentů á 3 Kč/stránka</i>	5 400 Kč
Režijní náklady		2 000 Kč
z toho	<i>Stravné a doprava organizátorů</i>	0 Kč
	<i>Ubytování organizátorů</i>	0 Kč
	<i>Poštovné, telefony</i>	0 Kč
	<i>Doprava a pronájem techniky</i>	0 Kč
	<i>Propagace</i>	1 000 Kč
	<i>Ostatní náklady</i>	1 000 Kč
	<i>Odměna organizátorům</i>	0 Kč
Náklady celkem		23 000 Kč
Poplatek za 1 účastníka		1 533 Kč

1.14 Odkazy, na kterých je program zveřejněn k volnému využití

Odkazy: <http://www.educatus.cz/knihovny/>

heslo: Educatus-2020

www.rvp.cz - bude vloženo po schválení vzdělávacího programu.

Autorská díla vzniklá v rámci tohoto projektu IRDS jsou veřejnosti k dispozici pod licencí Creative Commons 4.0, ve variantě BY-SA, tedy: Uveďte původ–Zachovejte licenci, dostupná zde: <https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/deed.cs>

Grafik bude ve všech materiálech používat toto logo:

Fotografie, které jsou součástí předkládaných materiálů a na kterých jsou vyobrazeni žáci, pedagogičtí pracovníci a další účastníci ověřování programu, jsou autorskými díly tvůrců programu a s ohledem na ochranu osobnosti účastníků programu, není možné je dále užít bez souhlasu tvůrců programu a zároveň bez souhlasu těchto vyobrazených účastníků programu. Jinými slovy se na ně nevztahuje shora uvedená licence Creative Commons 4.0, ve variantě BY-SA. Veškeré snímky žáků a spolupracujících odpovídají GDPR.

Veškeré materiály a informace použité pro tvorbu všech materiálů související s tímto programem jsou uvedené níže. Veškerý obrazový materiál a jednotlivé citace (plné i částečné) pro projekt poskytli autoři a tvůrci jednotlivých materiálů uvedených u jednotlivých výstupů a podléhají tak autorským právům.

Pokud není uvedeno jinak, jsou v celém programu včetně příloh použita díla autorského týmu (fotografie, obrázky, grafy, schémata apod.) a informace a obrazové materiály z volných databází jako pixabay apod.

2 Podrobně rozpracovaný obsah programu

Dále uvádíme konkretizaci jednotlivých hodin programu a jejich podrobný obsah. Při ověření programu byly využívány připravené učební materiály: tři pracovní listy, pracovní sešit a manuál, tj. učebnice. Tyto materiály představují samotný podrobně rozpracovaný obsah programu. Předpokládá se, že i další příjemci – realizátoři programu budou při práci používat tyto připravené učební texty a materiály.

Odkaz na pracovní sešit:

http://www.educatus.cz/wp-content/uploads/2020/07/6.4_PracovnC3%AD-sešit.pdf

Pracovní sešit lze používat ve všech výukových hodinách. Zejména se hodí pro Tematický blok č. 1 Autorské právo srozumitelně, Téma č. 2 Licenční smlouva (viz část 2.1.2), pro Tematický blok č. 2 Jak pracovat s nepřehledným množstvím informací, Téma č. 1 Výběr a zpracování informací (viz část 2.2.1) a pro Tematický blok č. 4 Jak si počínat, abych se nedostal před soud? Téma č. 2 Zásah do ochrany osobnosti (viz část 2.4.2).

Odkaz na manuál (učebnici):

http://www.educatus.cz/wp-content/uploads/2021/01/6.5_Manual.pdf

Manuál lze používat ve všech výukových hodinách, v rámci všech tematických bloků.

Všechny učební materiály, které jsou dostupné pod výše uvedenými odkazy, mohou být využívány nejenom dalšími příjemci programu v rámci jeho další realizace po ověření, ale rovněž jako doplňující učební texty ve společenskovedních předmětech na gymnáziích a středních odborných školách.

Odkaz na tři pracovní listy:

http://www.educatus.cz/wp-content/uploads/2021/01/6.2_Pracovni_listy.pdf

Odkazy na všechny učební texty jsou také v části 4 Příloha č. 1 Soubor materiálů pro realizaci programu. V rámci podrobného popisu obsahu jednotlivých hodin tedy nebudeme odkazy na tyto materiály uvádět.

Kromě shora uvedených učebních materiálů byla pro ověření i další realizátory programu připravená powerpointová prezentace jako výuková opora pro Tematický blok č. 1. Odkaz na tuto prezentaci je uveden níže, v části 2.1.1, a rovněž v části 5 Příloha č. 2 Soubor metodických materiálů.

2.1 Tematický blok č. 1 (Autorské právo srozumitelně) – ČVUT v Praze a nakladatelství Leges, s.r.o. v Praze, 4 hodiny (4 x 45 minut)

2.1.1 Téma č. 1 (Autorské právo v kostce) – ČVUT v Praze, 1 hodina (45 minut)

1. hodina

Forma a bližší popis realizace

Realizace programu je založena na efektivním propojení teoretické výuky – výukových hodin a přednášek a samostatné práce žáků v hodinách – s prohlubováním a rozšiřováním vědomostí

prostřednictvím získávání odborných zkušeností při exkurzích a dílně. Východiskem teoretické výuky je správné vymezení klíčových pojmů: autorské právo, autor, autorské dílo, teritorialita, autorství.

V této aktivitě se předpokládá samostudium Manuálu před hodinou.

Žáci si následně vyslechnou vysokoškolskou přednášku na téma autorských práv, do které se budou sami zapojovat a aktivně odpovídat dotazy školitele.

Poté budou vyplňovat Pracovní list č. 1.

Metody

V hodině je použita kombinace několika výukových metod: jsou to jak klasické metody, tak i metody aktivizující, diskusní a komplexní.

Klasické metody: frontální výuka, vyprávění, monologická metoda, zápisy do sešitu, práce s Manuálem a Pracovním listem.

Metody aktivizující, diskusní: řízený rozhovor a dialog, heuristické metody.

Komplexní metody: samostatná a skupinová práce žáků, kritické myšlení.

Pomůcky

Manuál (tyto kapitoly: Úvod; I. Autorské právo, I.I. Autorské právo obecně; I.II. Autorské dílo; I.III. Autorství; I.IV. Autorská práva (kromě kapitoly I.IV.3.)), Dotazník Autorské právo „Co vím“, psací potřeby a papír, na němž si budou studenti činit poznámky z powerpointové přednášky přednesené pedagogickým pracovníkem, Pracovní list č. 1 (úlohy 1.-8), tablety (pro případné vyhledání zákona č. 121/2000 Sb., autorského zákona a zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku).

Podrobně rozpracovaný obsah

Nejdříve jsou žáci seznámeni s obsahem a cíli projektu Informace pro rozvoj demokratické společnosti IRDS. Ještě před započítím celého programu se doporučuje, aby pedagogický pracovník zpřístupnil žákům Manuál, ze kterého se budou na výuku připravovat a který jim bude vzdělávací oporou. Pro první hodinu si tak mohou žáci předem přečíst v Manuálu tyto kapitoly: Úvod; I. Autorské právo, I.I. Autorské právo obecně; I.II. Autorské dílo; I.III. Autorství; I.IV. Autorská práva (kromě kapitoly I.IV.3.). Obsah těchto kapitol jim pak bude na první hodině odpřednesen pedagogickým pracovníkem prostřednictvím powerpointové přednášky (viz níže).

Na první hodině po úvodu, jak uvedeno shora, vyplní žáci vstupní Dotazník Autorské právo „Co vím“. Dotazník použitý při ověření projektu, je uveden ve 3. Metodické části, v rámci metodického bloku č. 1 (část 3.1). Vyplnění Dotazníku Autorské právo „Co vím“ bylo součástí ověření programu Autorské právo v praxi. Doporučuje se pro další příjemce programu, aby Dotazník Autorské právo „Co vím“ rozdali žákům na první a poslední hodině (16. hodině) a odpovědi z obou hodin porovnali. Tím získají cenné informace o tom, co se žáci díky programu nového naučili.

Potom následuje vlastní výuka. Pedagogický pracovník zahájí hodinu tím, že odprezentuje předpřipravenou .ppt přednášku. Žáci se z powerpointové prezentace dozví, jak se jich osobně může autorské právo týkat, a to na konkrétních příkladech. Zjistí tak, že i zcela obyčejné věci, jako je vytvoření fotografie, mohou být pokryty autorským právem. Ne všechna díla však mohou být chráněna autorským právem. Žáci se proto dozví, jaká díla mohou a jaká nemohou být autorskoprávně chráněna.

Žáci budou na základě této odprezentované přednášky pracovat individuálně s Pracovním listem č. 1 Autorské dílo, v němž vyplní úlohy 1.-8, a ve kterém budou mimo jiné definovat pojmy, které slyšeli v rámci přednášky (nebo si někteří přečetli předem v Manuálu). Tím se naučí aktivně použít získané teoretické znalosti.

Odkaz na powerpointovou prezentaci Autorské právo v kostce – výukovou oporu k výuce v této hodině:

http://www.educatus.cz/wp-content/uploads/2021/01/6.6_Prezentace.pdf

Shrnující otázky v závěru hodiny by mohly být následující: Jak byste ve třech větách shrnuli učivo z této hodiny? Která část vám přišla nejméně pochopitelná a nejsložitější?

2.1.2 Téma č. 2 (Licenční smlouva) – ČVUT v Praze, 1 hodina (45 minut)

1. hodina

Forma a bližší popis realizace

Žáci se budou snažit porozumět právnímu textu, neboť i v jejich věku se jich může týkat. Leckterý žák ve věku mladistvého sám píše texty k písničkám, nebo skládá básně či si píše deník, který by rád v budoucnu vydal jako knihu, proto je již možné žákům teď vysvětlit, že mají k dílu autorská práva, jakého jsou druhu a co to je licenční smlouva, která upravuje práva a povinnosti stran – na straně jedné autora a na straně druhé nabyvatele licence.

Tato část bloku bude realizována velice prakticky a žáci si odnesou do života znalosti, které se jim jistě budou jednou hodit.

V úvodním textu v Pracovním sešitě se žáci nejprve dozví, co to je licenční smlouva a díky těmto teoretickým poznatkům si budou moci zahrát na advokáty a následně hledat v reálné licenční smlouvě chyby.

Metody

V hodině je použita kombinace několika výukových metod: jsou to jak klasické metody, tak i metody aktivizující, diskusní a komplexní.

Klasické metody: zápisy do sešitu, práce s textem a s Pracovním sešitem.

Metody aktivizující, diskusní: řízený rozhovor a dialog, heuristické metody.

Komplexní metody: samostatná a skupinová práce žáků, kritické myšlení.

Pomůcky

Papír a psací potřeby, Pracovní sešit (kapitola III.), tablety (pro případné vyhledání zákona č. 121/2000 Sb., autorského zákona a zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku).

Podrobně rozpracovaný obsah

Pedagogický pracovník rozdá žákům Pracovní sešit, kde si žáci nalistují kapitolu III. Licenční smlouva. Každý žák si sám přečte úvodní text k licenční smlouvě a poté kapitolu III.1. Vzor licenční smlouvy. Tento vzor však vykazuje některé chyby. Každý žák sám zodpoví předpřipravené otázky v kapitole III.2. Úkoly. Kapitolu III.3. Oprava licenční smlouvy budou dělat žáci dohromady s pedagogickým

pracovníkem. Žáci si tímto způsobem zahrají na advokáty a budou hledat v licenční smlouvě chyby. Taková získaná zkušenost se jim bude určitě jednou hodit v praxi.

2.1.3 Téma č. 3 (Jak to funguje v nakladatelství) – nakladatelství Leges, s.r.o. v Praze, 2 hodiny (2 x 45 minut)

1. hodina

Forma a bližší popis realizace

Žáci pojedou na exkurzi do vybraného nakladatelství, aby se dozvěděli více o tom, jak se píšou a vydávají knihy. Aby nešlo jen o pasivní návštěvu nakladatelství, žáci se do této aktivity zapojí svými předpřipravenými dotazy. Každý žák si samozřejmě může cestou vymyslet i své vlastní dotazy.

Metody

V hodině je použita kombinace několika výukových metod: jsou to jak klasické metody, tak i metody aktivizující, diskusní a komplexní.

Klasické metody: frontální výuka, vyprávění, monologická metoda, zápisy do sešitu.

Metody aktivizující, diskusní: řízený rozhovor a dialog, heuristické metody, individuální aktivita žáka při zodpovězení dotazů.

Komplexní metody: samostatná a skupinová práce žáků, kritické myšlení.

Pomůcky

Papír a psací potřeby, na kterých si žáci napíší dotazy a odpovědi pro nakladatelství, možno použít pro vyhledání některých odpovědí tablety.

Podrobně rozpracovaný obsah

Žáci si nejprve individuálně předem zodpoví na zdola uvedené následující otázky, které budou klást v nakladatelství. Své odpovědi si pak porovnají s odpověďmi, které se dozví přímo v nakladatelství. Nakladatelství totiž bude předem znát tyto otázky, a tak se může předem připravit s odpověďmi.

Jde o následující otázky (dotazy):

„1. Jakým způsobem autor oslovuje nakladatelství, nebo oslovuje spíše častěji nakladatelství autora/autory o napsání nějaké knihy? Jak je to v poměru – autor oslovuje nakladatelství: nakladatelství oslovuje autora

2. Obdrží autor za napsání knihy vždy odměnu? Pokud ano, platí se taková odměna zpravidla jednorázově, nebo procentuálně z každé jednotlivě prodané knihy?

3. Může nakladatelství zasahovat (tj. upravovat či měnit) do díla autora? Pokud ano, v jakých případech a v jaké míře tak může činit?

4. Jak funguje distribuce knih z nakladatelství do jednotlivých knihkupectví?

5. Kolik výtisků může nakladatelství vydat? Může pustit na trh 2., 3., atd. vydání bez souhlasu autora?

6. Jaká jsou specifika nakladatelské smlouvy oproti obecné smlouvě licenční?“

2. hodina

Forma a bližší popis realizace

Exkurze je realizována v Praze za přítomnosti pedagogického pracovníka, a to v nakladatelství Leges, s.r.o., které je zaměřeno na vydávání právnických knih. Exkurze však může být realizována v jakémkoli nakladatelství, ideálně zaměřeném na vydávání právní literatury.

Metody

V hodině je použita kombinace několika výukových metod. Použity jsou jak klasické metody, tak i metody aktivizující.

Klasické metody: vyprávění, frontální výuka.

Metody aktivizující: diskuse a řízený rozhovor.

Pomůcky

Papír a psací potřeby, na kterých si studenti budou činit v nakladatelství poznámky. Žáci mohou také případně používat tablety.

Podrobně rozpracovaný obsah

Někdo (redaktor, šéfredaktor či jiná pověřená osoba) z nakladatelství nejprve žákům ozřejmí, jak se vydávají knihy. Poté vždy jeden ze žáků položí předvybraný dotaz a každý žák si následně porovná odpověď se svou vlastní odpovědí.

2.2 Tematický blok č. 2 (Jak pracovat s nepřehledným množstvím informací) – Slezské gymnázium v Opavě – 5 h (5 x 45 minut)

2.2.1 Téma č. 1 (Výběr a zpracování informací) – Opava, 1 h (45 minut)

1. hodina

Forma a bližší popis realizace

Tento Tematický blok č. 2 byl realizován na Slezském gymnáziu Opavě, odkud studenti pocházeli. Může však být realizován na jakémkoli místě s učebnou pro požadovaný počet žáků. Na učebnu nejsou kladeny žádné zvláštní požadavky. Pro interaktivnější výuku může být vybavena tabulí či whiteboardem a psacími fixy.

Žáci si prakticky zopakují teoretické poznatky z 1. vyučovacího dne, a to vyplněním Pracovního sešitu, celé kapitoly I.-II.

Poté se něco dozví ohledně problematiky obrany porušitele a blíže se seznámí s problematikou svobody panoramatu. K tomu budou potřebovat Pracovní sešit, a to konkrétně kapitolu V.

Protože zákonná licence svobody panoramatu není jedinou výjimkou z autorského práva, dozví se žáci z ústní přednášky pedagogického pracovníka také něco o citacích a k tomu se vztahujícímu plagiátorství.

Metody

V hodině je použita kombinace několika výukových metod. Použity jsou jak klasické metody, tak i metody aktivizující, diskusní, a komplexní.

Klasické metody: frontální výuka, vyprávění, monologická metoda, zápisy do sešitu, práce s textem, samostudium Manuálu, práce s Pracovním sešitem.

Metody aktivizující, diskusní: řízený rozhovor a dialog, a heuristické metody.

Komplexní metody: samostatná a skupinová práce žáků, kritické myšlení.

Pomůcky

Manuál (samostudium kapitoly I.VII. Obrana porušitele a kapitola I.VI.1. Plagiátorství), Pracovní sešit (úkoly v Pracovním sešitě v kapitole I.-II., dále kapitola V. a k tomu úkoly V.1.1. a V.1.2.), papír a psací potřeby, tablety (pro případné vyhledání zákona č. 121/2000 Sb., autorského zákona a zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku či jiných zdrojů – právní literatury).

Podrobně rozpracovaný obsah

Žáci se doma předem připraví samostudiem Manuálu – přečtou si celou kapitolu I.VII. Obrana porušitele.

Žáci ve škole začnou tento blok tím, že v Pracovním sešitě vypracují úkoly v kapitole I.-II. Cílem tohoto cvičení je si zopakovat poznatky z 1. vyučovacího dne.

Následovat bude přednáška pedagogického pracovníka ohledně Možnosti užití díla včetně užití díla na základě výjimek z autorského práva. Pedagogický pracovník žákům ozřejmí, že dílo může být užito na základě licenční smlouvy, která byla podrobně rozebrána při 1. vyučovacím dni, nebo také na základě tzv. výjimek a omezení autorského práva. Těmito výjimkami je kupříkladu tzv. zákonná licence svoboda

panoramatu, nebo citace. Žáci se seznámí s tím, co mohou či nemohou svobodně fotografovat a dále užít a jaké obrázky je možné legálně stahovat z internetu.

Žáci si pak přečtou úvod ke kapitole V. v Pracovním sešitu a aby si prakticky osvojili své teoretické znalosti ohledně svobody panoramatu a dovolenému užití fotografií, vyplní úkoly V.1.1. a V.1.2. v Pracovním sešitu.

Dále pedagogický pracovník velmi krátce studenty informuje o tom, co to je citace a plagiátorství (vše najde v Metodice). Na přednášce bude žákům vysvětleno, že kvalitní zdroje s informacemi je třeba cíleně vyhledávat a že je třeba je odlišit od tzv. *fake news*. Pokud je totiž ve škole žákovi zadán úkol, aby připravil referát, nebo menší školní práci, je třeba také věnovat pozornost tomu, odkud tento žák informace získává. Wikipedia není zdrojem odborných informací, a proto nevhodným zdrojem. Žáci se tak naučí ještě před nástupem na vysokou školu správně využívat zdroje a citovat. To jim pak pomůže při psaní velkého množství textů na vysoké škole. Dále se žáci seznámí s tím, co je to plagiátorství, tak hojně skloňované v souvislosti s plzeňskými právy. Plagiátorství totiž není jen problémem etickým, případně problémem porušení středoškolských a vysokoškolských pravidel, ale také problémem autorskoprávním. Na přednášce tak bude věnována pozornost správnému užívání citací a plagiátorství.

Žáci si k tomuto tématu mohou nastudovat v Manuálu kapitulu I.VI.1. Plagiátorství.

2.2.2 Téma č. 2 (Školní dílo) – Opava, 1 h (45 minut)

1. hodina

Forma a bližší popis realizace

Pedagogický pracovníkům žákům krátce vysvětlí, že jejich psaný text (vyprávění jako slohový úkol, školní práce odevzdávaná na konci středoškolského studia apod.), přednesený referát či .ppt prezentace může být za určitých okolností autorskoprávně chráněn. Nejde však jen o tyto písemné práce, ale také o malby, kresby, výtvary z hlíny atd. Bude-li toto dílo vyrobeno pro účely školy, jedná se z právního pohledu o tzv. školní dílo a žákům bude vysvětleno, kdo k němu má jaká práva, tedy zda může kupříkladu škola prodat žákovi výtvar z hlíny, aniž by žák dostal za to zaplacení apod., dále zda může takové dílo škola zveřejnit v médiích, na internetových stránkách apod.

Žáci si pak získané teoretické znalosti prověří na praktických úlohách v Pracovním listě č. 1.

Metody

V hodině je použita kombinace několika výukových metod. Použity jsou jak klasické metody, tak i metody aktivizující, diskusní, a komplexní.

Klasické metody: frontální výuka, vyprávění, monologická metoda, zápisy do sešitu, práce s textem.

Metody aktivizující, diskusní: řízený rozhovor a dialog, a heuristické metody.

Komplexní metody: samostatná a skupinová práce žáků, kritické myšlení.

Pomůcky

Manuál (kapitola I.IV.3), papír a psací potřeby, práce s Pracovním listem č. 1 (úlohy 9.-10), tablety (pro případné vyhledání zákona č. 121/2000 Sb., autorského zákona a zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku).

Podrobně rozpracovaný obsah

Žáci si nejprve v Manuálu přečtou kapitolu I.IV.3 Školní dílo a vyslechnou si k tomuto tématu krátkou přednášku pedagogického pracovníka. Získají tak teoretické znalosti o tom, zda škola bude moci použít jejich referát (a jiná literární díla) a zejména jejich profesionálně natočené simulované soudní jednání, pro které si vše připravují.

Žáci si následně své teoretické poznatky prověří vypracováním Pracovního listu č. 1, úlohy 9.-10., tedy aplikací teoretických poznatků na praktických příkladech. Mohou pracovat jak individuálně, tak v menších skupinkách, nebo ve dvojicích.

2.2.3 Téma č. 3 (Příprava simulovaného soudního jednání) – Opava, 3 h (3 x 45 minut)

1. hodina

Forma a bližší popis realizace

Žáci se v dílně budou připravovat na simulované soudní jednání. Nejprve si k tomu vše nastudují v Manuálu.

Metody

V hodině je použita kombinace několika výukových metod. Použity jsou jak klasické metody, tak i metody aktivizující, diskusní, a komplexní.

Klasické metody: vyprávění, práce s právním textem, práce s Manuálem.

Metody aktivizující, diskusní: řízený rozhovor a dialog, a heuristické metody, edukační hra.

Komplexní metody: samostatná a skupinová práce žáků, kritické myšlení.

Pomůcky

Manuál (kapitola I.IV.), papír, psací potřeby, tablety (pro případné vyhledání zákona č. 121/2000 Sb., autorského zákona a zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku a jiné potřebné literatury či soudní rozhodnutí volně dostupná na internetu, např.: nsoud.cz – rozhodnutí Nejvyššího soudu, nalus.usoud.cz – rozhodnutí Ústavního soudu).

Podrobně rozpracovaný obsah

Žáci se budou v dílně připravovat na „profesionální“ natáčení simulovaného soudního jednání. Žáci si velmi pečlivě nastudují v Manuálu Úvod ke kapitole I.VI. Právní prostředky ochrany autorského díla. Dále si prostudují, jak má vypadat žaloba, a to v Manuálu, kapitolu I.VI.2.2. Vzor žaloby, jak má vypadat vyjádření k žalobě, a to v Manuálu, kapitolu I.VI.2.3. Vzor vyjádření k žalobě, a nakonec se podívají na Vzor rozhodnutí v Manuálu, kapitolu I.VI.2.4.

2. hodina

Forma a bližší popis realizace

Všichni žáci si nejprve přečtou jednu známou soudní kauzu, která se týkala známé písničky Zdeňka Svěráka. Její popis najdou v kapitole I.VI.2. v Manuálu.

Žáci budou pracovat s autorským zákonem a vyzkouší si, jak funguje práce právníka, a to jak ze strany žalobce, žalovaného, tak i z opačné strany soudce. Žáci si na základě osvojených teoretických poznatků zkusí sepsat žalobu, vyjádření k žalobě a soudní rozhodnutí. Žalobce a žalovaný navíc připraví plnou

moci k zastupování klienta. Vzor plné moci si vyhledají na internetu prostřednictvím tabletu. Během celého tohoto soudního procesu budou aplikovat autorský zákon, který je volně dostupný na internetu.

Metody

V hodině je použita kombinace několika výukových metod. Použity jsou jak klasické metody, tak i metody aktivizující, diskusní, a komplexní.

Klasické metody: vyprávění, práce s právním textem, práce s Manuálem.

Metody aktivizující, diskusní: řízený rozhovor a dialog, a heuristické metody, edukační hra.

Komplexní metody: samostatná a skupinová (týmová) práce žáků, kritické myšlení.

Pomůcky

Papír, psací potřeby, tablety (pro případné vyhledání zákona č. 121/2000 Sb., autorského zákona a zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku a jiné potřebné literatury či soudní rozhodnutí volně dostupná na internetu, např.: nsoud.cz – rozhodnutí Nejvyššího soudu, nalus.usoud.cz – rozhodnutí Ústavního soudu).

Podrobně rozpracovaný obsah

Žáci si nejprve velmi pozorně a pečlivě přečtou kapitolu I.VI.2. Zajímavý soudní spor ohledně písničky Zdeňka Svěráka.

Poté je pedagogický pracovník rozdělí na dvě velké skupiny a tyto dvě velké skupiny poté ještě rozdělí na tři podskupinky, a to na žalobce, žalované a soudce. Pokud je tedy počítáno s patnácti žáky, pak pedagogický pracovník vytvoří dvě skupiny a po sedmi a osmi studentech. V jedné skupině po sedmi žácích budou dva soudci, tři žalobci a dva žalovaní. Ve druhé skupině po osmi žácích budou žáci rozdělení následovně: dva soudci, tři žalobci a tři žalovaní.

V těchto skupinkách žáci vždy vyhotoví to, co se po nich žádá: žalobci vypracují žalobu a plnou moc, žalovaní vyjádření k žalobě a plnou a soudci rozhodnutí. Žalobci i žalovaní nesmí zapomenout na přípravu důkazů pro utvrzení svých skutkových zjištění. V případě, že se soudci nebudou schopni shodnout na jednom rozhodnutí, může každý žák vytvořit to své vlastní. Přednesena budou během natáčení obě rozhodnutí s tím, že jedno bude označeno za hlavní a ta další za tzv. dissent. Protože soudci povedou celé soudní jednání, měli by si v mezičase dohledat na tabletu na internetu, jak se takové soudní jednání vede.

Všichni žáci budou vycházet z jednoho zadání, a to ze soudní kauzy popsané právě v kapitole I.VI.2. Manuálu. Na tabletu si najdou autorský zákon a případně podobná soudní rozhodnutí, ze kterých budou vycházet při sepisování listin.

3. hodina

Forma a bližší popis realizace

Z žáků se stanou profesionálové a vyzkouší si napsat žalobu, vyjádření k žalobě a soudní rozhodnutí.

Metody

V hodině je použita kombinace několika výukových metod. Použity jsou jak klasické metody, tak i metody aktivizující, diskusní, a komplexní.

Klasické metody: vyprávění, práce s právním textem, práce s Manuálem.

Metody aktivizující, diskusní: řízený rozhovor a dialog, a heuristické metody, edukační hra, vlastní aktivita žáků na základě dříve získaných vědomostí a znalostí.

Komplexní metody: samostatná a skupinová práce žáků, kritické myšlení, práce v týmu – žáci se budou muset v týmech shodnout na jednom právním názoru.

Pomůcky

Papír, psací potřeby, tablety (pro případné vyhledání zákona č. 121/2000 Sb., autorského zákona a zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku a jiné potřebné literatury či soudní rozhodnutí volně dostupná na internetu, např.: nsoud.cz – rozhodnutí Nejvyššího soudu, nalus.usoud.cz – rozhodnutí Ústavního soudu).

Podrobně rozpracovaný obsah

Žáci budou pokračovat v aktivitě sepisování žaloby, vyjádření k žalobě a soudního rozhodnutí. Během tohoto procesu budou aplikovat autorský zákon.

2.3 Tematický blok č. 3 (Profesionální natáčení) – Opava – 3 h (3 x 45 minut)

2.3.1 Téma č. 1 (Creative Commons) – Opava, 1 h (45 minut)

1. hodina

Forma a bližší popis realizace

Žáci se seznámí s tím, co to je a k čemu slouží tzv. Creative Commons. Toto téma bylo vybráno kvůli tomu, že budou žáci natáčet videopřednášku nebo vypracovávat někdy ve škole referát či dokonce sepisovat divadelní hru či skládat písničku a měli by vědět, jak s danou videopřednáškou či referátem naložit. Mohou totiž s někým, jak uzavřít licenční smlouvu, což se již probíralo, nebo ji mohou dát volně k dispozici na internet, a to prostřednictvím Creative Commons.

Metody

Výuka je realizována klasickými, aktivizujícími a komplexními metodami.

Klasické metody: frontální výuka, přednáška a vysvětlování, názorně demonstrační, metoda formou instruktáže.

Metoda aktivizující, diskusní: diskuse, vlastní aktivita žáků na základě dříve získaných vědomostí a znalostí.

Komplexní metoda: individuální i skupinová práce žáků, práce ve dvojicích.

Pomůcky

Manuál (kapitola I.VIII. Creative Commons), psací potřeby a papír, Pracovní list č. 3, na kterém jsou představeny různé druhy tzv. Creative Commons.

Podrobně rozpracovaný obsah

Žáci si samostudiem nastudují Manuál, kapitolu I.VIII. Creative Commons. Žákům bude následně přednesena krátká přednáška na toto téma tzv. Creative Commons. Žáci pak buď individuálně, nebo ve skupinkách vypracují úkoly v celém Pracovním listě č. 3 Creative Commons.

2.3.2 Téma č. 2 (Natočení soudního jednání) – Opava, 2 h (2 x 45 minut)

1. hodina

Forma a bližší popis realizace

Ze všech stran se na žáky valí videa youtuberů a hodně žáků by si rádo podobné natáčení chtělo vyzkoušet. Co ale třeba vyzkoušet rovnou profesionální natáčení? Žáci si natočí simulované soudní jednání, na které se předem připravili.

Metody

Výuka je realizována kombinací klasických, aktivizujících a komplexních metod.

Klasické metody: vysvětlování, práce s textem, naslouchání, zápisky.

Metoda aktivizující, diskusní: diskuse.

Komplexní metoda: skupinová práce žáků, vlastní zapojení žáka do profesionálního natáčení simulovaného soudního jednání, kritické myšlení, přednes studenta, rozvoj manažerských schopností.

Pomůcky

Papír, psací potřeby, tablet, kamera či jiné profesionální zařízení nebo mobil s kamerou.

Podrobně rozpracovaný obsah

Pedagogický pracovník žákům vysvětlí, jak dané soudní jednání probíhá. Učebna se promění v soudní jednání. Vepředu uprostřed bude stůl, za který zasednou soudci. Po pravé straně od soudců budou sedět advokáti žalobce a po levé ruce advokáti žalovaného. Nejprve začne jedna skupinka a ta druhá skupinka bude v soudní síni jako veřejnost s tím, že si žáci budou zapisovat, co se jim na jednání líbí či nelíbí, případně co kdo dělá špatně.

Soudní jednání zahájí soudci. Vezmou si od stran doklady totožnosti a plné moci k zastupování žalobce nebo žalovaného. Poté soudce vyzve žalobce (jeho advokáta – právního zástupce), aby přednesl žalobu. K ní se na výzvu soudce vyjádří žalovaný (jeho advokát – právní zástupce). Žalobce a žalovaný při přednesu vždy stojí. Nemohou si brát slovo sami od sebe, ale vždy na výzvu soudce. Je třeba dbát na správné označení stran: žalobce, žalovaný (nikoliv obžalovaný apod.). Žalobce i žalovaný mohou předkládat důkaz k doložení svých skutkových tvrzení. Soudce je poučí, že to mohou činit jen do určité doby kvůli tzv. koncentraci řízení, po které již není možné předkládat důkazy. Po vyjádření se stran a doložení důkazů a kladení otázek ze strany soudců, soudci přeruší jednání. Všichni odejdou na chodbu včetně veřejnosti (ostatních žáků). Poté se na výzvu soudců vrátí, všichni povstanou a soudce vynese výrok rozhodnutí. Soudce všem řekne, ať se posadí a přečte odůvodnění rozhodnutí. Je možné číst všechna soudní rozhodnutí (tedy hlavní rozhodnutí a tzv. disenty). Soudce poučí strany o možnosti podat opravný prostředek – odvolání. Poté je soudní jednání ukončeno. Vše bude „profesionálně“ nahráváno na videokameru nebo na mobil.

2. hodina

Forma a bližší popis realizace

Ve druhé hodině bude pokračovat natáčení simulovaného soudního jednání. Skupinky se vymění. Následně proběhne sebehodnocení žáků navzájem. Žáci tak budou motivováni připravit se co možná nejlépe.

Metody

Výuka je realizována kombinací klasických, aktivizujících a komplexních metod.

Klasické metody: vysvětlování, práce s právním textem, naslouchání, zápisky.

Metoda aktivizující, diskusní: diskuse.

Komplexní metoda: skupinová práce žáků, vlastní zapojení žáka do profesionálního natáčení simulovaného soudního jednání, kritické myšlení, přednes studenta (frontální přednes) - motivace žáka ukázat ostatním, co si připravil a zaujmout ostatní, rozvoj manažerských schopností.

Pomůcky

Papír, psací potřeby, tablet, kamera či jiné profesionální zařízení nebo mobil s kamerou.

Podrobně rozpracovaný obsah

Ve druhé hodině bude pokračovat natáčení simulovaného soudního jednání. Skupinky se vymění.

Po skončení natočení simulovaného soudního jednání obou skupinek pedagogický pracovník žákům oznámí, co kdo dělal špatně a také sami žáci se navzájem ohodnotí. Žáci tak budou motivováni připravit se co možná nejlépe.

Pedagogický pracovník na závěr rozdá žákům reálná soudní rozhodnutí k této kauze. Dále jim rozdá zhodnocení této kauzy ze strany právníka – odborníka v daném oboru, žáci si vše pročtou a proběhne k tomu diskuse.

2.4 Tematický blok č. 4 (Jak si počínat, abych se nedostal před soud?) – Obvodní soud pro Prahu 4 v Praze, ČVUT v Praze - 4 h (4 x 45 minut)

2.4.1 Téma č. 1 (Píráctví na internetu) – ČVUT v Praze, 1 h (45 minut)

1. hodina

Forma a bližší popis realizace

Žákům bude na téma píráctví na internetu přednesena pedagogickým pracovníkem krátká přednáška. Nejen dospělí, ale také děti – žáci si čím dál více stahují knihy, hudbu a filmy z internetu. Je však takové jednání legální a pokud ne, co člověku za toto jednání hrozí? Je rozdíl, jestli si stáhnou film pro osobní potřebu ke zhlédnutí doma, nebo když mám z toho ještě nějaký zisk užitím hyperlinku? Na toto téma bude přednáška zaměřena.

Žákům budou zároveň představeny známé judikáty (podstatná rozhodnutí v této věci) k tomuto tématu tak, aby se seznámili s tím, co by je čekalo, kdyby se chovali na internetu jako piráti.

Následně budou žáci pracovat s Pracovním listem č. 2 Píráctví na internetu.

Metody

V hodině je použita kombinace několika výukových metod. Použity jsou jak klasické metody, tak i metody aktivizující, diskusní, a komplexní.

Klasické metody: frontální výuka, vyprávění, monologická metoda, zápisy do sešitu, práce s textem, práce s Pracovním listem.

Metody aktivizující, diskusní: řízený rozhovor a dialog, a heuristické metody.

Komplexní metody: samostatná a skupinová práce žáků, kritické myšlení.

Pomůcky

Papír a psací potřeby, Pracovní list č. 2 Pirátství na internetu.

Podrobně rozpracovaný obsah

Pedagogický pracovník žákům přednese kratičkou přednášku ohledně Pirátství na internetu a dále žákům představí právní věty známých judikátů k problematice pirátství na internetu. Je rozdíl mezi tím, kdy si stáhnou film pro osobní potřebu a tím, kdy z toho mám nějaký zisk kupříkladu užitím reklamy na mých internetových stránkách? K tomu proběhne diskuse.

Žákům bude rozdán Pracovní list č. 2 Pirátství na internetu k vypracování. Mohou pracovat buď individuálně, nebo ve skupinkách.

2.4.2 Téma č. 2 (Zásah do ochrany osobnosti) – ČVUT v Praze, 1 h (45 minut)

1. hodina

Forma a bližší popis realizace

Ochrana osobnosti je v současné době velké téma, o kterém by se žáci jistě měli dozvědět více. Žáci se seznámí se zajímavými judikáty – známými mediálními kauzami z této oblasti, a to z Pracovního sešitu, kapitola IV. Studenti se kupříkladu dozví, kolik známé osobnosti vysoudily, když bylo zasaženo do jejich osobnostních práv.

Metody

V hodině je použita kombinace několika výukových metod. Použity jsou jak klasické metody, tak i metody aktivizující, diskusní, a komplexní.

Klasické metody: práce s textem.

Metody aktivizující, diskusní: diskuse, řízený rozhovor a dialog, a heuristické metody.

Komplexní metody: samostatná a skupinová práce žáků, kritické myšlení.

Pomůcky

Papír a psací potřeby, Pracovní sešit (kapitola IV. a úkoly).

Podrobně rozpracovaný obsah

Žáci si nejprve přečtou v Pracovním sešitu úvod ke kapitole IV. a poté vypracují Úkoly IV.1. V Pracovním sešitu jsou uvedena reálná rozhodnutí, nad kterými proběhne mezi žáky diskuse – zda jsou částky vysouzené žalobcem adekvátní apod.

2.4.3 Téma č. 3 (Návštěva soudního jednání na vybraném soudě) – Praha, 2 h (2 x 45 minut)

1. hodina

Forma a bližší popis realizace

Žáci navštíví soud. Soudní jednání bude vybráno tak, aby bylo zaměřeno na téma autorskoprávní problematiky nebo ochrany osobnosti.

Metody

V hodině je použita kombinace několika výukových metod. Použity jsou jak klasické metody, tak i metody aktivizující, diskusní, a komplexní.

Klasické metody: naslouchání, zápisy do sešitu.

Komplexní metody: samostatná práce žáků, kritické myšlení.

Exkurze – účast na soudním jednání.

Pomůcky

Nejsou kladeny žádné nároky na pomůcky pro soudní jednání.

Podrobně rozpracovaný obsah

Bude-li soudní jednání zaměřeno na poplatky hrazené kolektivním správcům, mohou se žáci mimo jiné dozvědět, že podnikatelé, majitelé restaurací a hotelů nebo pořadatelé koncertů musejí odvádět kolektivním správcům poplatky za hraní hudby, které se posléze přerozdělují konkrétním autorům. Hudebníky jako autory svých hudebních děl totiž v této věci před soudy zastupují ze zákona tzv. kolektivní správci.

Bude-li soudní jednání zaměřeno na ochranu osobnosti, tak ta je řešena před okresními soudy. Žáci si tak porovnají, zda jejich simulované soudní jednání bylo podobné či rozdílné od reálného soudního jednání.

Během soudního jednání si mohou žáci činit poznámky. Vyžaduje se při náslechu soudního jednání pozornost žáka.

2. hodina

Forma a bližší popis realizace

Soudní jednání zpravidla trvá na prvním stupni s ohledem na dokazování více než jednu hodinu.

Metody

V hodině je použita kombinace několika výukových metod. Použity jsou jak klasické metody, tak i metody aktivizující, diskusní, a komplexní.

Klasické metody: naslouchání, zápisy do sešitu.

Metody aktivizující, diskusní: řízený rozhovor a dialog, a heuristické metody.

Komplexní metody: samostatná práce žáků, kritické myšlení.

Exkurze - účast na soudním jednání.

Pomůcky

Nejsou kladeny žádné nároky na pomůcky pro soudní jednání.

Podrobně rozpracovaný obsah

Žáci by si měli díky návštěvě soudního jednání mimo jiné uvědomit, jak důležité je brát vážně autorská práva a dále si vzít ponaučení o odpovědnosti nejen médií za zveřejňování nepravdivých nebo zavádějících informací.

Proběhne diskuze nad proběhnutým soudním jednáním.

3 Metodická část

Odkazy na všechny učební texty, které jsou níže uváděné v rámci Pomůcek, jsou v části 4 Příloha č. 1 Soubor materiálů pro realizaci programu. V rámci jednotlivých metodických bloků nebudeme odkazy na tyto materiály uvádět. Pro program Autorské právo v praxi byl vytvořen kompletní metodický materiál – Metodika.

Odkaz na Metodiku: http://www.educatus.cz/wp-content/uploads/2021/01/6.3_Metodika.pdf

Metodika dále rozvíjí a konkretizuje metodické pokyny a doporučení uvedené v této části. Odkaz na Metodiku je uveden i v části 5 Příloha č. 2 Soubor metodických materiálů.

Pominou-li se exkurze (do nakladatelství a k soudnímu jednání), může být vše realizováno v prostředí třídy. Co se týče exkurzí, měl by pedagogický pracovník počítat s tím, že do soudní síně či do nakladatelství se nemusí vejít s celou třídou o počtu 30 žáků, a proto bude nucen třídu pro tyto exkurze rozdělit na dvě skupinky; vše však záleží na jeho domluvě se soudem a nakladatelstvím.

Program je zamýšlen tak, aby jej zvládl pedagog sám bez účasti dalšího odborníka (právníka), neboť vše je vysvětleno v doprovodných materiálech, zejména v Metodice. Nicméně se doporučuje, aby byl pedagog vzdělán ve společenskovědním předmětu – Občanská nauka apod. zaměřeném částečně i na právo.

Pedagogický pracovník najde v Metodice vybraná ustanovení autorského zákona, avšak stejně jako jakýkoli jiný právní předpis, může být jak občanský zákoník (kde je upravena licenční smlouva – viz úkoly v Pracovním sešitě), tak autorský zákon (zpravidla vlivem evropských předpisů) v průběhu let novelizován, čehož by si měl být pedagogický pracovník vědom a měl by sledovat změny těchto právních předpisů (nebo se poradit s nějakým odborníkem, zda se v tomto něco nezměnilo), neboť se může stát, že nejen vybraná ustanovení autorského zákona uvedená v Metodice (s výňatky textu z roku 2019), ale i samotný text k licenční smlouvě nemusí být již po nějaké době aktuální. V případě nezbytné a nejnutnější konzultace je možné se obrátit na autora textů (Pavlu Voříškovou Sýkorovou).

Právní předpisy jsou volně dostupné kupříkladu na této internetové stránce: zakonyprolidi.cz K výuce bude zejména potřebovat zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník a dále zákon č. 121/2000 Sb., autorský zákon.

Dále může pedagogický pracovník jako podpůrné materiály využívat k autorskoprávní problematice nebo problematice ochrany osobnosti volně dostupná rozhodnutí Nejvyššího soudu na: nsoud.cz, nebo rozhodnutí Ústavního soudu na: nalus.usoud.cz. S oběma těmito vyhledávači se velmi dobře pracuje.

Co se týče používání odborné právní terminologie, doporučuje se, aby pedagogický pracovník používal terminologii právní – odbornou tak, jak se s ní pracuje ve výukových materiálech (Manuálu, Pracovních listech, Pracovním sešitě a Metodice). To však neznamená, že by měl mluvit latinsky, nebo jako kniha či zákon. Jakýkoli odborný text je možné vysvětlit laicky, byť s použitím správné terminologie. I advokát musí umět mluvit s jakýmkoli klientem jazykem, kterému klient porozumí a zároveň text neztratí na (odborné) správnosti. Domníváme se totiž, že by měli být žáci obeznámeni s odborným právním jargonem a uvědomit si, že studium práva je také o odborných právních pojmech, které mohou znít stejně jako v běžném životě, ale v právu mít jiný význam a dále o právním myšlení, jiném způsobu myšlení, než na který jsou žáci zvyklí v běžném životě.

Metodický úvod

Vysvětlení používaných pojmů:

Jsme si vědomi správného pojmosloví užívaného zákonem č. 561/2004 Sb., školský zákon, a to „žák“ a „pedagogický pracovník“, ale ve všech doprovodných textech (jako je Manuál, Metodika pro učitele, Pracovní sešit a Pracovní listy) si dovoluujeme užívat v běžné řeči více používané a zažité pojmy, jako je „student“ nebo „středoškolák“ a „učitel“ nebo zkráceně „pedagog“. Domníváme se, že jsou tyto pojmy jednak v dnešní moderní době mnohem více akceptovatelné, kdy je všem obecně známo, co tyto pojmy vyjadřují, a jednak se nejedná o texty právní určené pro právníky, nýbrž o texty vzdělávací pro snadné použití „žáky“ a „pedagogickými pracovníky“.

Cílem programu Autorské právo v praxi je vzdělání žáků v oblasti autorského práva tak, aby v něm získali základní orientaci nejen pro další vzdělávání, ale i do života. Žák se tak hravou cestou mimo jiné seznámí s tím, jaké informace, text a obrázky a v jaké jejich podobě je možné je využívat, aniž by porušili autorská práva a dále jak může být chráněno žákovo dílo v podobě seminární či ročníkové práce. Část programu cílí také na vzdělání v právní oblasti ochrany osobnosti.

Program je jedním z deseti výukových bloků, které vznikly v rámci projektu Informace pro rozvoj demokratické společnosti IRDS. Primárním cílem projektu je rozvoj kritického myšlení, schopnosti získávat relevantní informace a analyzovat je s využitím mezioborových vazeb.

(Další) realizátoři programu by měli mít potřebné teoretické poznatky týkající se jednotlivých tematických bloků, měli by být schopni pracovat s připravenými studijními materiály, orientovat se v terminologii týkající se informačních technologií, sběru a zpracování dat, informačních zdrojů a databází a měli by být schopni srozumitelně vysvětlit dílčí oblasti práva, jakým je občanské právo včetně práva autorského, a to na úrovni základů společenských věd.

K základním předpokladům úspěšné realizace programu patří zajištění spolupráce a spoluúčasti na realizaci programu odborníků z praxe, redaktorů z nakladatelství, soudců (advokátů či právníků), kteří se budou podílet na realizaci jak teoretické výuky, tak i připravených exkurzí a dílny.

Program byl vytvořen ve spolupráci formálního a neformálního vzdělávání, představuje tak pro žáky novou zkušenost, seznamuje je s potřebou interdisciplinárního přístupu k efektivní práci s informacemi a poukazuje na nutnost aktivního zapojení mladých lidí do procesů spolurozhodování a spoluúčasti na rozvoji občanské společnosti.

Program je zaměřen na získání zejména těchto kompetencí:

- naučit se pracovat s primárními informačními zdroji,
- vybírat vhodné informační zdroje,
- umět vyhodnocovat kvalitu informací,
- bezpečně a tvořivě využívat média,
- osvojit si kritický přístup k mediálním obsahům,
- naučit se právnímu myšlení,
- umět správně právně argumentovat,
- naučit se věcné diskusi,
- umět rozpoznat speciální od obecného, resp. výjimky od pravidla,
- naučit se právnímu jargonu.

Realizace programu je založena na efektivním propojení teoretické výuky – výukových hodin a přednášek a samostatné práce žáků v hodinách - s prohlubováním a rozšiřováním vědomostí prostřednictvím získávání odborných zkušeností při exkurzích a dílně. V hodinách se kromě klasických výukových metod, jakými jsou zejména frontální výuka, vyprávění, monologické metody, zápisky do sešitu, používají rovněž metody aktivizující, diskusní, řízený rozhovor a dialog, heuristické a komplexní

metody. Nezbytnou a samozřejmou součástí výuky je využívání prezentace v PowerPointu, práce s pracovními listy, řešení úkolů z pracovního sešitu a práce s učebnicí (Manuálem). Všechny výukové hodiny jsou metodicky koncipovány tak, aby rozvíjely schopnosti mladých lidí odpovědně přistupovat k rozhodovacím procesům, aby žáci byli vedeni ke kritickému myšlení a tvořivému využívání médií. V rámci všech tematických bloků žáci aktivně diskutují nad problémy, kladou otázky a přicházejí s náměty k dalším diskusím, pracují samostatně nebo ve skupinách, a mají možnost hledat nová řešení. Aby si žáci uvědomili, kolik práce dá sepsání biografie, je v programu naplánována exkurze do nakladatelství. Vzhledem k tomu, že program je zaměřen na autorské právo, doporučuje se vybrat nakladatelství, které vydává právní texty, kupříkladu nakladatelství Leges, s.r.o. (či jakékoli jiné, kupříkladu nakladatelství C.H.Beck). Žáci se seznámí nejen s právní teorií, ale zejména pak s tím, jak je právo realizováno v praxi. Žáci si vyzkouší simulované soudní jednání a následně si v praxi při reálném soudním jednání ověří, zda to, co si vyzkoušeli, odpovídá realitě či nikoli.

V rámci ověřování programu se mimo jiné ukázalo, že některým žákům činí potíže zorientovat se v otázce rozlišení pravidla od výjimky. Někteří žáci měli tendenci zaměřovat se na detaily, přitom jim unikla podstata věci. Další realizátoři programu by se proto měli vyvarovat přílišnému rozboru detailů a spíše se zaměřit na podstatu věci. Žáci, kteří přemýšlejí o studiu práva, totiž budou velkou část svého času při studiu práva i v následné praxi věnovat četbě a analýze velkého množství právních textů, a proto by se měli naučit v nich orientovat tak, že by měli umět najít v nich to podstatné a oddělit to od nepodstatného. Navíc by se měli naučit správnému porozumění textu a následné právní argumentaci. To znamená, že by se měli naučit stát si za svým názorem a ten umět perfektně „prodat“ ostatním a neinklinovat hned k tomu, co řekne někdo jiný a obratem „otočit plachty“.

Součástí Manuálu je také velké množství odkazů na použité právní předpisy a soudní rozhodnutí, která mohou dalším realizátorům programu také pomoci jako podpůrné texty k výuce. Text v Manuálu je psán tak, aby mu rozuměl jakýkoli žák střední školy či gymnázia, ale zároveň je používán právní jargon tak, aby s ním už tito žáci tohoto věku uměli pracovat.

3.1 Metodický blok č. 1 (Autorské právo srozumitelně) – ČVUT v Praze a nakladatelství Leges, s.r.o. v Praze - 4 h (4 x 45 minut)

Návaznost na kapitolu 2.1

Anotace metodického bloku

Koncepce výukového bloku Autorské právo v praxi je založena na efektivním spojení teoretické výuky – výukových hodin, přednášek a samostatné práce žáků v hodinách – s prohlubováním a rozšiřováním vědomostí prostřednictvím získávání odborných zkušeností při exkurzích a dílně. Přitom se klade důraz na dosažení cílů výuky a získávání a rozvoj klíčových kompetencí žáků. Tematicky je blok uspořádán tak, aby žáci byli schopni zorientovat se nejdříve v základním teoretickém poznatkovém fondu, a pak mohli postupně přejít k syntetičtějším poznatkům a aplikacím teorie v reálných společenských vztazích.

Před vlastní výukou doporučujeme žákům rozdat k vyplnění Dotazník Autorské právo „Co vím“. Stejný dotazník se pak žákům rozdává i na poslední (16.) hodině výuky. Porovnáním odpovědí z dotazníku z první a poslední hodiny pedagogický pracovník zjistí, zda žáci dávali při výuce pozor, co nového se žáci naučili a s čím novým se seznámili. Dotazník může mít například tento obsah:

Pokuste se ze svého pohledu vyjádřit, co znamená:

1. Autorství (autor):

Správná odpověď: autorem je osoba, která dílo vytvořila.

2. Licenční smlouva:

Správná odpověď: smlouva mezi autorem díla a nabyvatelem licenci, kterou autor uděluje licenci k užití jeho díla.

3. Fake news:

Správná (možná) odpověď: falešné, lživé, nepodložené zprávy.

4. Plagiátorství:

Správná (možná) odpověď: tento pojem má mnoho podob. Jedna z nich znamená, že jde o neoprávněné užití díla jeho „doslovným“ zkopírováním.

5. Chrám:

Správná (možná) odpověď: místo náboženského významu.

Poznámka: Jak si lze povšimnout, byla sem záměrně pro zmatení vložena otázka, která se netýká autorských práv. Šlo o to zjistit, zda žáci umí dávat pozor a nad otázkami přemýšlet.

6. Bibliografický odkaz:

Správná (možná) odpověď: odkaz na použitý zdroj (knihy, ...)

Napište tři slova, která vás v posledním měsíci nejvíce zaujala:

Poznámka: pokud se zde objeví něco, co by mohlo zaujmout i ostatní a alespoň okrajově se to týká tématu, mohli bychom na toto téma případně zavést ve výuce diskusi. Tato otázka slouží jako podnět pro výuku.

Co se vám vybaví jako opak u slov:

Černá – možná odpověď: bílá

Dveře – možná odpověď: okno, ...

Budova – možná odpověď: plocha, pozemek, ...

Informace – možná odpověď: dezinformace

Zkuste vypsát jednotlivá odvětví práva:

Správná odpověď: právo dělíme na veřejné a soukromé, a tak pak dělíme na jednotlivá právní odvětví. Ve veřejném právu rozlišujeme právo trestní, správní, ... a v soukromém právu právo občanské, obchodní, pracovní, autorské, rodinné, ...

Jaký je váš názor na délku trvání autorských práv:

Poznámka: jde o hodnotovou otázku, jejíž význam se projeví až po vyhodnocení obou dotazníků z první i poslední hodiny.

Navštívil/a jste někdy rozhlas nakladatelství soudní jednání

Váš věk: Pohlaví:

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MSMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Dotazník může obsahovat i jiné otázky, anebo jej další příjemci programu nemusí použít. V rámci ověření programu se jevílo jeho použití jako užitečné. Žáci jej vyplňovali na 1. a poslední, tedy 16. hodině.

Z hlediska metodiky – pedagogičtí pracovníci by měli věnovat ve výuce pozornost jak obecným tématům (autorské právo v kostce), tak i získávání praktických zkušeností žáků a aplikaci nabytých poznatků. V hodině doporučujeme kombinovat několik výukových metod.

Klasické metody: frontální výuka, vyprávění, monologická metoda, zápisy do sešitu.

Metody aktivizující, diskusní: řízený rozhovor a dialog, heuristické metody.

Komplexní metody: samostatná a skupinová práce žáků, kritické myšlení.

Pomůcky: tabule, křída, whiteboard, fixy, dataprojektor, PC, sešity, psací potřeby, Dotazník Autorské právo „Co vím“.

Cíle výuky – pochopit podstatu pojmů: autor, autorské dílo, autorská práva, licenční smlouva, plagiátorství, Creative Commons.

Jedná se o první výukovou hodinu. Proto žáky nejdříve seznámíme se základním zaměřením výukového programu:

- mezi jaká právní odvětví řadíme autorské právo (do práva občanského, a to do práva soukromého),
- co chrání autorské právo (chrání autorská práva autora k jeho autorskému dílu),
- kdo je autorem díla (ten, kdo jej sám vytvořil),
- jaká rozlišujeme autorská práva (majetková a osobnostní),
- co je to licenční smlouva (smlouva mezi autorem díla a nabyvatelem licence)
- kde se může autor bránit, bylo-li do jeho díla zasaženo (nejprve mimosoudně a případně dále před soudem)
- k čemu slouží Creative Commons
- co je to ochrana osobnosti (je to oblast, kterou upravuje občanský zákoník).

Žákům jasně sdělíme cíl hodiny, tj. řekneme jim, co chceme, aby se naučili a co by měli především pochopit. Jde zejména o tyto okruhy:

- vymezení autorského práva a jeho začlenění
- kdo může být autorem díla
- autorská práva

Pedagogický pracovník přednese žákům přednášku o autorském právu. Žáci se dozví, jak se jich autorské právo týká a poté se pojedou podívat na exkurzi do nakladatelství, aby se dozvěděli, jak se vyrábějí a distribuuji knihy.

Odkaz na prezentaci, která je výukovou oporou k této výukové hodině:

http://www.educatus.cz/wp-content/uploads/2021/01/6.6_Prezentace.pdf

3.1.1 Téma č. 1 (Autorské právo v kostce) – ČVUT v Praze, 1 h (1 x 45 minut)

1. hodina

První vyučovací den pedagogický pracovník zahájí cca půlhodinovou .ppt přednáškou, v níž shrne základní poznatky o autorském právu, a která je mu k dispozici.

Odkaz na prezentaci, která je výukovou oporou k této výukové hodině:

http://www.educatus.cz/wp-content/uploads/2021/01/6.6_Prezentace.pdf

K doplnění informací může pedagogický pracovník využít také Manuál – kapitola I.I. Autorské právo obecně, I.II. Autorské dílo, I.III. Autorství, I.IV. Autorská práva – kromě kapitoly I.IV.3. a na přednášku se připravit i z něho.

Pedagogický pracovník následně rozdá žákům Pracovní list č. 1 Autorské dílo, kde žáci sami vyplní úlohy 1.-8. Půjde o ověření teoretických poznatků, které získali po přečtení Manuálu a po přednášce odpřednášené pedagogickým pracovníkem. Pedagogický pracovník vyhodnotí správné odpovědi. Pedagogický pracovník nalezne správné odpovědi v Pracovním listu č. 1 vzadu za všemi Pracovními listy.

Klasické metody: frontální výuka, přednáška a vysvětlování.

Aktivizující metody: diskuse (nad částmi, kterým žák správně neporozuměl) a řízený rozhovor.

Komplexní metoda: individuální a skupinová práce žáků.

Pomůcky: PC, tablety (pro vyhledávání právních předpisů, literatury, případně pro soudní rozhodnutí volně přístupná na internetu), dataprojektor, (případně tabule, křída, whiteboard, flipchart, fixy), papír, psací potřeby, Manuál, Pracovní list č. 1.

Cíle výuky – pochopit podstatu pojmů: autor, autorské dílo, autorská práva, podpořit rozvoj kritického myšlení, podpořit rozvoj právního myšlení.

3.1.2 Téma č. 2 (Licenční smlouva) – ČVUT v Praze, 1 h (1 x 45 minut)

1. hodina

Leckterý žák sám píše texty k písničkám, nebo skládá básně či si píše deník, který by rád v budoucnu vydal jako knihu, proto je již možné žákům v tuto chvíli vysvětlit, že mají k dílu autorská práva, jakého jsou druhu a co to je licenční smlouva, která upravuje práva a povinnosti stran – na straně jedné autora a na straně druhé nabyvatele licence.

Klasické metody: vysvětlování.

Aktivizující metody: diskuse (nad částmi, kterým žák správně neporozuměl) a řízený rozhovor.

Komplexní metoda: individuální a skupinová práce žáků.

Pomůcky: tablety (pro vyhledávání právních předpisů, literatury, případně pro soudní rozhodnutí volně přístupná na internetu), Pracovní sešit, (případně tabule, křída, whiteboard, flipchart, fixy), papír, psací potřeby.

Cíle výuky – pochopit podstatu pojmů: licenční smlouva, podpořit rozvoj kritického myšlení, podpořit rozvoj právního myšlení, aplikace teoretických poznatků v praxi na reálné smlouvě.

Pedagogický pracovník rozdá žákům Pracovní sešit, kde si žáci nalistují kapitolu III. Licenční smlouva. Přečtou si úvodní text a vzor licenční smlouvy. Pak každý žák sám (nebo ve dvojicích) odpoví na

následující otázky. Kapitulu III.3. Oprava licenční smlouvy budou dělat žáci dohromady s pedagogickým pracovníkem. Pedagogický pracovník nalezne správné odpovědi v Pracovním sešitu vzadu. Žáci si zahrají na advokáty a budou hledat v licenční smlouvě chyby. Žáci se tak budou snažit porozumět právnímu textu, neboť i v jejich věku se jich může týkat.

3.1.3 Téma č. 3 (Jak to funguje v nakladatelství) – nakladatelství Leges, s.r.o. v Praze, 2 h (2 x 45 minut)

1. hodina

Před exkurzí nakladatelství si žáci připraví odpovědi na otázky určené pro nakladatelství. Tyto otázky bude mít k dispozici i nakladatelství a žáci tak zpětně zjistí, zda jejich domněnky byly správné či nikoliv.

Klasické metody: frontální přednes, vyprávění, zápisky do sešitu.

Aktivizující metody: diskuse (nad částmi, kterým žák správně neporozuměl) a řízený rozhovor.

Komplexní metoda: individuální a skupinová práce žáků.

Pomůcky: tablety (pro vyhledávání právních předpisů, literatury, případně pro soudní rozhodnutí volně přístupná na internetu), papír, psací potřeby.

Cíle výuky: naučit žáky vhodně volit otázky, naučit se aplikovat teoretické znalosti v praxi.

2. hodina

Proběhne exkurze nakladatelství, kde bude žákům vysvětleno, jak to v nakladatelství probíhá a budou zodpovězeny otázky žáků. Pedagogický pracovník bude žáky individuálně vyvolávat, aby přednesli dotazy jednotlivě a neskákali si do řeči. Pedagogický pracovník tak bude usměrňovat nejen kladení předpřipravených dotazů, ale i dotazů, které žáky napadnou *ad hoc* a dále povede případnou diskusi.

Klasické metody: frontální přednes, vyprávění, zápisky do sešitu.

Aktivizující metody: diskuse (nad částmi, kterým žák správně neporozuměl) a řízený rozhovor.

Komplexní metoda: individuální a skupinová práce žáků.

Pomůcky: tablety (pro vyhledávání právních předpisů, literatury, případně pro soudní rozhodnutí volně přístupná na internetu), papír, psací potřeby.

Cíle výuky: naučit žáky vhodně volit otázky, naučit se aplikovat teoretické znalosti v praxi, naučit se věcně diskutovat, naučit se cenit si duševní – autorské práce druhých.

3.2 Metodický blok č. 2 (Jak pracovat s nepřeborným množstvím informací) – Slezské gymnázium v Opavě – 5 h (5 x 45 minut)

Návaznost na kapitolu 2.2

Anotace metodického bloku

V současné době jsou všichni přehlčeni informacemi a je velmi obtížné se v nich zorientovat. Tím spíše to platí pro mladého člověka, který nemá dostatek zkušeností a mnohem více důvěřuje neověřeným faktům – *fake news*. Média často přinášejí zkratkovité informace a také někdy neověřují původ informací a jejich pravdivost.

3.2.1 Téma č. 1 (Výběr a zpracování informací) – Slezské gymnázium v Opavě, 1 h (1 x 45 minut)

1. hodina

Pedagogický pracovník rozdá žákům Pracovní sešit a jejich úkolem bude vyplnit úkoly v kapitole I.-II. Cílem tohoto cvičení je si zopakovat poznatky z 1. vyučovacího dne. Dále dojde ke kontrole. Pedagogický pracovník najde správné odpovědi v Pracovním sešitu vzadu.

Pedagogický pracovník si v Manuálu nastuduje kapitolu I.VII. Obrana porušitele. Pedagogický pracovník na hodině velmi krátce žákům ozřejmí, že dílo může být užito na základě licenční smlouvy, která byla podrobně rozebrána při 1. vyučovacím dni, nebo také na základě tzv. výjimek a omezení autorského práva. Tyto výjimky a omezení jsou vymezeny přímo v autorském zákoně. Autorský zákon má učitel k dispozici v Metodice.

Pedagogický pracovník rozdá žákům Pracovní sešit, ve kterém budou mít za úkol vypracovat kapitolu V. Je možné si fotografovat jakoukoli stavbu a tyto snímky pak sdílet na sociálních sítích? Žáci se seznámí s tím, jaké obrázky je možné stahovat a co mohou či nemohou svobodně fotografovat a dále užít. Žáci si tak osvojí tzv. zákonnou licenci Svobody panoramatu.

Pedagogický pracovník na závěr velmi krátce žáky informuje o tom, co to je citace a plagiátorství. Krátký text k citacím najde pedagogický pracovník v Metodice. Co se týče plagiátorství, tak toto téma může nastudovat v Manuálu, kapitola I.VI.1.

Klasické metody: frontální výuka, vyprávění, monologická metoda, zápisy do sešitu, práce se sešitem.

Metody aktivizující, diskusní: řízený rozhovor a dialog, heuristické metody.

Komplexní metody: samostatná a skupinová práce žáků, kritické myšlení.

Pomůcky: tablety, papír a psací potřeby, Pracovní sešit, Manuál, Metodika.

Cíle výuky – aplikace teoretických poznatků v praxi, rozvoj schopnosti právního myšlení, rozvoj schopnosti kritického myšlení, pochopit podstatu pojmů: obrana porušitele a plagiátorství.

3.2.2 Téma č. 2 (Školní dílo) – Slezské gymnázium v Opavě, 1 h (1 x 45 minut)

1. hodina

Pedagogický pracovník se na téma školního díla připraví z Manuálu, kapitoly I.IV.3. Žákům vysvětlí, že jejich psaný text (vyprávění jako slohový úkol, školní práce odevzdávaná na konci středoškolského studia apod.), přednesený referát či .ppt prezentace může být za určitých okolností autorskoprávně chráněn. Nejde však jen o tyto písemné práce, ale také o malby, kresby, výtvary z hlíny atd. Bude-li toto dílo vyrobeno pro účely školy, jedná se z právního pohledu o tzv. školní dílo a žákům bude

vysvětleno, kdo k němu má jaká práva, tedy zda může kupříkladu škola prodat žákovi výtvar z hlíny, aniž by žák dostal za to zaplacené apod., dále zda může takové dílo škola zveřejnit v médiích, na internetových stránkách apod.

Pedagogický pracovník rozdává žákům Pracovní list č. 1 Autorské dílo a žáci budou mít za úkol vypracovat úlohy 9.-10.

Klasické metody: frontální výuka, vyprávění, monologická metoda, zápisy do sešitu, práce se sešitem.

Metody aktivizující, diskusní: řízený rozhovor a dialog, heuristické metody.

Komplexní metody: samostatná a skupinová práce žáků, kritické myšlení.

Pomůcky: tablety, papír a psací potřeby, Pracovní list č. 1, Manuál.

Cíle výuky – aplikace teoretických poznatků v praxi, rozvoj schopnosti právního myšlení, rozvoj schopnosti kritického myšlení, pochopit podstatu pojmů: školní dílo.

3.2.3 Téma č. 3 (Příprava simulovaného soudního jednání) – Slezské gymnázium v Opavě, 3 h (3 x 45 minut)

1. hodina

Pedagogický pracovník se na tuto hodinu připraví z Manuálu, kapitoly I.VI. Právní prostředky ochrany autorského díla.

Klasické metody: frontální výuka, vyprávění, monologická metoda, zápisy do sešitu.

Komplexní metody: skupinová práce žáků, právní a kritické myšlení.

Pomůcky: tablety, papír a psací potřeby, Manuál.

Cíle výuky – aplikace teoretických poznatků v praxi, rozvoj manažerských schopností, rozvoj schopnosti právního myšlení, rozvoj schopnosti kritického myšlení.

2. hodina

Pedagogický pracovník rozdělí žáky na dvě skupinky, v rámci, které je ještě rozdělí na žalobce, žalované a soudce. Žáci si přečtou kapitolu I.VI.2 v Manuálu. Zajímavý soudní spor ohledně písničky Zdeňka Svěráka, aby věděli, na jaké téma budou vypracovávat vzor žaloby, vzor vyjádření k žalobě a vzor soudního rozhodnutí.

Klasické metody: zápisy do sešitu, práce se sešitem.

Metody aktivizující, diskusní: diskuse, schopnost právní argumentace, řízený rozhovor a dialog, heuristické metody.

Komplexní metody: samostatná a skupinová práce žáků, právní a kritické myšlení.

Pomůcky: tablety, papír a psací potřeby, Manuál.

Cíle výuky – aplikace teoretických poznatků v praxi, rozvoj schopnosti právního myšlení, rozvoj schopnosti kritického myšlení, rozvoj manažerských schopností, rozvoj právní argumentace.

3. hodina

Žáci si na základě již osvojených teoretických poznatků zahrají na advokáty a soudce a zkusí si sepsat žalobu, vyjádření k žalobě, plnou moc a soudní rozhodnutí. Během tohoto procesu budou aplikovat autorský zákon.

Klasické metody: zápisy do sešitu, práce se sešitem.

Metody aktivizující, diskusní: diskuse, schopnost právní argumentace, řízený rozhovor a dialog, heuristické metody.

Komplexní metody: samostatná a skupinová práce žáků, právní a kritické myšlení.

Pomůcky: tablety, papír a psací potřeby, Manuál.

Cíle výuky – aplikace teoretických poznatků v praxi, rozvoj schopnosti právního myšlení, rozvoj schopnosti kritického myšlení, rozvoj manažerských schopností, rozvoj právní argumentace.

3.3 Metodický blok č. 3 (Profesionální natáčení) – Slezské gymnázium v Opavě – 3 h (3 x 45 minut)

Návaznost na kapitolu 2.3

Anotace metodického bloku

Pro tento vyučovací blok by si měl pedagogický pracovník nastudovat následující kapitoly v Manuálu: kapitolu I.VIII. Creative Commons.

3.3.1 Téma č. 1 (Creative Commons) - Slezské gymnázium v Opavě, 1 h (1 x 45 minut)

1. hodina

Pedagogický pracovník rozdá žákům Pracovní list č. 3 Creative Commons k vypracování. Společně vše s žáky zkontroluje. Správné odpovědi najde vzadu Pracovního listu č. 3.

Klasické metody: zápisy do sešitu, práce se sešitem.

Komplexní metody: samostatná a skupinová práce žáků, právní a kritické myšlení.

Pomůcky: tablety, papír a psací potřeby, Pracovní list č. 3.

Cíle výuky – aplikace teoretických poznatků v praxi, rozvoj schopnosti právního myšlení, rozvoj schopnosti kritického myšlení.

3.3.2 Téma č. 2 (Natočení soudního jednání) - Slezské gymnázium v Opavě, 2 h (2 x 45 minut)

1. hodina

Pedagogický pracovník vysvětlí žákům, jak dané soudní jednání probíhá. Musí si dát pozor na to, že soukromoprávní jednání probíhá jinak než jednání trestněprávní. Jde o jednání sporné, kde na jedné straně stojí žalobce a rovnocenně proti němu žalovaný. V trestněprávním řízení jde o vztah pachatele (zastoupen obhájcem) proti státu (zastoupen státním zástupcem). Musí také dbát na správné označení procesních stran: žalobce vs. žalovaný.

Učebna se promění v soudní jednání. Vepředu uprostřed bude stůl, za který zasednou soudci. Po pravé straně od soudců budou sedět advokáti žalobce a po levé ruce advokáti žalovaného. Soudní jednání zahájí soudci. Vezmou si od stran doklady totožnosti a plné moci k zastupování žalobce nebo žalovaného. Poté soudce vyzve žalobce (jeho advokáta – právního zástupce), aby přednesl žalobu. K ní se na výzvu soudce vyjádří žalovaný (jeho advokát – právní zástupce). Žalobce a žalovaný při přednesu vždy stojí. Nemohou si brát slovo sami od sebe, ale vždy na výzvu soudce. Je třeba dbát na správné označení stran: žalobce, žalovaný (nikoliv obžalovaný apod.). Žalobce i žalovaný mohou předkládat důkaz k doložení svých skutkových tvrzení. Po vyjádření se stran a doložení důkazů a kladení otázek ze strany soudců, soudci přeruší jednání. Všichni odejdou na chodbu včetně veřejnosti (ostatních studentů). Poté se na výzvu soudců vrátí, všichni povstanou a soudce vynese výrok rozhodnutí. Soudce všem řekne, ať se posadí a přečte odůvodnění rozhodnutí. Poučí strany o možnosti podat opravný prostředek – odvolání. Poté je soudní jednání ukončeno. Vše bude profesionálně nahráváno na videokameru/mobil.

Pedagogický pracovník bude dohlížet na správné vedení simulovaného soudního řízení a bude žákům odbornou oporou.

Klasické metody: naslouchání, vyprávění, zápisy do sešitu, práce se sešitem.

Metody aktivizující, diskusní: diskuse, schopnost právní argumentace, řízený rozhovor a dialog, heuristické metody.

Komplexní metody: samostatná a skupinová práce žáků, právní a kritické myšlení.

Pomůcky: tablety, papír a psací potřeby.

Cíle výuky – aplikace teoretických poznatků v praxi, rozvoj schopnosti právního myšlení, rozvoj schopnosti kritického myšlení, rozvoj manažerských schopností, rozvoj právní argumentace.

2. hodina

Po skončení natočení simulovaného soudního jednání obou skupinek pedagogický pracovník oznámí žákům, co kdo dělal špatně a také sami žáci se navzájem ohodnotí.

Pedagogický pracovník pak rozdá žákům reálná soudní rozhodnutí k této kauze. Ta najde v Metodice. Dále jim rozdá zhodnocení této kauzy ze strany právníka – odborníka v daném oboru (to také najde v Metodice), žáci si vše pročtou a proběhne k tomu diskuse.

Klasické metody: naslouchání, vyprávění, zápisy do sešitu, práce se sešitem.

Metody aktivizující, diskusní: diskuse, schopnost právní argumentace, řízený rozhovor a dialog, heuristické metody.

Komplexní metody: samostatná a skupinová práce žáků, právní a kritické myšlení.

Pomůcky: tablety, papír a psací potřeby.

Cíle výuky – aplikace teoretických poznatků v praxi, rozvoj schopnosti právního myšlení, rozvoj schopnosti kritického myšlení, rozvoj manažerských schopností, rozvoj právní argumentace.

3.4 Metodický blok č. 4 (Jak si počínat, abych se nedostal před soud?) – ČVUT v Praze a Obvodní soud pro Prahu 4–4 h (4 x 45 minut)

Návaznost na kapitolu 2.4

Anotace metodického bloku

Pro tento vyučovací blok by si měl pedagogický pracovník nastudovat celou kapitolu II. z Manuálu: Ochrana osobnosti.

3.4.1 Téma č. 1 (Pirátství na internetu) – ČVUT v Praze, 1 h (1 x 45 minut)

1. hodina

Pedagogický pracovník si nastuduje kapitolu V.3. Krátká přednáška na téma Pirátství na internetu v Metodice a následně studentům přednese kratičkou přednášku ohledně Pirátství na internetu. Dále proběhne s žáky diskuse na téma: Je rozdíl mezi tím, kdy si stáhnou film pro osobní potřebu a tím, kdy z toho mám nějaký zisk kupříkladu užitím reklamy na mých internetových stránkách? Co si o tom žáci myslí? Především jim vysvětlí rozdíl mezi tzv. *hyperlinky* a *embedded linky*.

Žákům poté rozdá Pracovní list č. 2 Pirátství na internetu k vypracování. Správné odpovědi naleznou vzadu Pracovního listu č. 2.

Klasické metody: frontální přednes, vyprávění, zápisy do sešitu, práce se sešitem.

Metody aktivizující, diskusní: diskuse, schopnost právní argumentace, řízený rozhovor a dialog, heuristické metody.

Komplexní metody: samostatná a skupinová práce žáků, právní a kritické myšlení.

Pomůcky: tablety, papír a psací potřeby.

Cíle výuky – aplikace teoretických poznatků v praxi, rozvoj schopnosti právního myšlení, rozvoj schopnosti kritického myšlení, rozvoj právní argumentace.

3.4.2 Téma č. 2 (Zásah do ochrany osobnosti) – ČVUT v Praze, 1 h (1 x 45 minut)

1. hodina

Pedagogický pracovník si nastuduje problematiku Ochrany osobnosti v kapitole II. v Manuálu. Žákům rozdá Pracovní sešit, kapitola IV. Ochrana osobnosti k vypracování. V Pracovním sešitu jsou reálná rozhodnutí, nad kterými proběhne s žáky diskuse – zda jsou částky vysouzené žalobcem adekvátní apod.

Klasické metody: frontální přednes, vyprávění, zápisy do sešitu, práce se sešitem.

Metody aktivizující, diskusní: diskuse, schopnost právní argumentace, řízený rozhovor a dialog, heuristické metody.

Komplexní metody: samostatná a skupinová práce žáků, právní a kritické myšlení.

Pomůcky: tablety, papír a psací potřeby.

Cíle výuky – aplikace teoretických poznatků v praxi, rozvoj schopnosti právního myšlení, rozvoj schopnosti kritického myšlení, rozvoj právní argumentace.

3.4.3 Téma č. 3 (Návštěva soudního jednání na vybraném soudě) – Obvodní soud pro Prahu 4, 2 h (2 x 45 minut)

1. hodina

Pedagogický pracovník se s žáky zúčastní soudního jednání na vybraném soudě, které bude ideálně zaměřeno na ochranu osobnosti. Ochranu osobnosti řeší okresní soudy. Může však být zaměřeno i na autorskoprávní problematiku, kupříkladu ohledně kolektivní správy děl.

Klasické metody: naslouchání, zápisy do sešitu.

Komplexní metody: právní a kritické myšlení.

Pomůcky: případně papír a psací potřeby.

Cíle výuky – rozvoj schopnosti naslouchání a pozorování, schopnost rozlišit obecné od zvláštního, tj. pravidla od výjimky, aplikace teoretických poznatků v praxi, rozvoj schopnosti právního myšlení, rozvoj schopnosti kritického myšlení.

2. hodina

Pedagogický pracovník bude s žáky diskutovat, zda jejich simulované soudní jednání bylo podobné či rozdílné od reálného soudního jednání. Proběhne také diskuze nad proběhnutým soudním jednáním.

Klasické metody: naslouchání, zápisy do sešitu.

Metody aktivizující, diskusní: diskuse a řízený rozhovor.

Komplexní metody: právní a kritické myšlení.

Pomůcky: případně papír a psací potřeby.

Cíle výuky – rozvoj schopnosti naslouchání a pozorování, schopnost rozlišit obecné od zvláštního, tj. pravidla od výjimky, aplikace teoretických poznatků v praxi, rozvoj schopnosti právního myšlení, rozvoj schopnosti kritického myšlení, rozvoj právní argumentace.

3.5 Metodický blok č. 5 Metodika práce s pracovním sešitem

Anotace metodického bloku:

Pracovní sešit je rozdělen na pět kapitol s tím, že vzadu jsou správné odpovědi. Kapitoly jsou rozděleny takto: osvojení si tzv. zásady teritoriality v autorském právu, jaká má autor autorská práva ke svému dílu? licenční smlouva, ochrana osobnosti, je možné si fotografovat jakoukoli stavbu a tyto snímky pak sdílet na sociálních sítích?

Pracovní sešit lze využít několika způsoby, například jako: doplňující studijní materiál k pracovním listům, doplňující a rozšiřující text k Manuálu, studijní materiál pro samostatnou práci žáků v hodinách, podklad pro skupinovou práci žáků a následnou diskusi nad vypracovanými úkoly, pomůcku pro pochopení způsobu, jakým je potřeba interpretovat právní pojmy.

Před vypracováním úkolů z pracovního sešitu by žáci měli rozumět základním pojmům, které se týkají autorského práva. K tomu jim je připraven Manuál, kde jsou rozebrána jednotlivá autorskoprávní témata.

Koncepce Pracovního sešitu je vytvořena tak, aby umožňoval práci nejenom žákům, kteří mají zvládnuté alespoň základy ze společenských věd v oblasti práva a zajímají se o společenskovední problematiku, ale i těm žákům, kteří se s těmito pojmy ve výuce setkávají poprvé.

S Pracovním sešitem je možné dále v jiných hodinách používat pro doplnění poznatků a procvičení schopnosti využívat své znalosti při řešení úkolů, tak i jako podpůrný materiál při výkladu nového učiva a k diskusi nad probíranými tématy. Žáci mohou Pracovní sešit používat samostatně anebo mohou úkoly řešit ve dvojicích anebo i ve větších skupinách, kdy je pedagogický pracovník může vést vhodnými doplňujícími dotazy k ochotě diskutovat o problémech a rozvíjet nosné téma o další náměty.

Podrobnější metodické pokyny pro práci s Pracovním sešitem najdou pedagogičtí pracovníci a další příjemci programu v Metodice pro učitele.

3.6 Metodický blok č. 6 Metodika práce s Manuálem (učebnicí)

Anotace metodického bloku:

Manuál k výukovému bloku Autorské právo v praxi obecně rozebírá problematiku autorského práva, a to jednoduchým způsobem tak, aby tomu rozuměl i žák střední školy či gymnázia. Manuál je napsán tak, aby umožňoval žákům samostatné studium a připravil je tak na podobný styl učení, jako tomu je na vysoké škole. Je tedy psán stylem skript.

Zabývá se pojmy jako je: autor díla, autorské dílo, pojmové znaky díla, autorská práva, školní dílo, licenční smlouva.

Aby nebyl žák přehlcen jen teoretickými pojmy a dal mu program i něco do života, najde v Manuálu také vzor licenční smlouvy, který může do budoucna použít.

Dále je v manuálu rozebrána problematika právních prostředků ochrany díla a obrana porušitele včetně svobody panoramatu.

Jak již bylo řečeno, je program sestaven tak, aby co nejvíce vtáhl studenty do autorského práva nikoli přes teoretické pojmy, ale prostřednictvím praktických ukázek a příkladů z praxe. V manuálu tak žáci najdou vzor žaloby, vzor vyjádření k žalobě a vzor rozhodnutí, která budou používat při simulovaném soudním jednání v Tematickém bloku č. 2 a 3. Rovněž je žákům v Manuálu k dispozici známý soudní spor ohledně písničky Zdeňka Svěráka.

Poslední dvě kapitoly se pak věnují problematice Creative Commons a dále ochraně osobnosti. V části ohledně ochrany osobnosti se žáci seznámí se známými soudními kauzami v této věci.

Na konci Manuálu jsou rozepsány použité zdroje tak, že si je žák může dále dohledat a blíže se seznámit s danými tématy.

Obecné cíle Manuálu: naučit se chápat základní právní pojmy z oblasti autorského práva, naučit se právnímu myšlení, rozvíjet schopnost kritického myšlení, naučit se právní argumentaci, naučit se právnímu jargonu, naučit se rozlišit pravidlo od výjimky.

Metodika práce s Manuálem: Manuál obsahuje jak témata z oblasti autorského práva, tak na konci také rozebírá problematiku ochrany osobnosti. Manuál je psán podobným stylem jako skripta, ale tak, aby mu rozuměl i žák střední školy či gymnázia. Manuál se zabývá jen některými zajímavými tématy, se kterými by mohl čák přijít nebo dokonce již přišel do styku. Je to dáno jednak tím, že není možné obsáhnout celou oblast autorskoprávní problematiky a jednak je třeba, aby byl Manuál pro žáky zajímavý a využitelný v praxi. Některá témata jsou psána záměrně tak, aby nad nimi musel žák přemýšlet a nutilo ho to k rozvoji schopnosti právního a kritického myšlení. Žáci by neměli v právu vidět

pouze paragrafy, ale měli by se na věc dívat komplexně a pochopit, že právo není o paragrafech, ale o právním myšlení a schopnosti správné argumentace.

Metodické doporučení: Manuál má žáky podnítit k tomu, aby začali přemýšlet jiným způsobem, než jsou zvyklí. Měli by se na problém dívat z více úhlů a jeden úhel pak umět správně a věcně prosadit prostřednictvím správné právní argumentace.

Podrobnější metodické pokyny pro práci s Manuálem najdou pedagogičtí pracovníci a další příjemci programu v Metodice pro učitele.

4 Příloha č. 1 – Soubor materiálů pro realizaci programu

1) Odkaz na všechny tři pracovní listy je společný:

http://www.educatus.cz/wp-content/uploads/2021/01/6.2_Pracovni_listy.pdf

2) Pracovní list č. 1 Autorské dílo lze použít především pro Tematický blok č. 1 Autorské právo srozumitelně, Téma č. 1 Autorské právo v kostce (viz část 2.1.1) a pro Tematický blok č. 2 Jak pracovat s nepřeborným množstvím informací, Téma č. 2 Školní dílo (viz část 2.2.2).

3) Pracovní list č. 2 Pirátství na internetu lze použít zejména pro Tematický blok č. 4 Jak si počínat, abych se nedostal před soud?, Téma č. 1 Pirátství na internetu (viz část 2.4.1).

4) Pracovní list č. 3 Creative Commons lze použít především pro Tematický blok č. 3 Profesionální natáčení, Téma č. 1 Creative Commons (viz část 2.3.1).

5) Odkaz na pracovní sešit:

http://www.educatus.cz/wp-content/uploads/2021/01/6.4_Pracovni_sesit.pdf

Pracovní sešit lze použít zejména se hodí pro Tematický blok č. 1 Autorské právo srozumitelně, Téma č. 2 Licenční smlouva (viz část 2.1.2), pro Tematický blok č. 2 Jak pracovat s nepřeborným množstvím informací?, Téma č. 1 Výběr a zpracování informací (viz část 2.2.1) a pro Tematický blok č. 4 Jak si počínat, abych se nedostal před soud?, Téma č. 2 Zásah do ochrany osobnosti (viz část 2.4.2).

6) Odkaz na manuál (učebnici):

http://www.educatus.cz/wp-content/uploads/2021/01/6.5_Manual.pdf

Manuál lze používat ve všech výukových hodinách, v rámci všech tematických bloků.

Jak již bylo uvedeno, všechny učební materiály, které jsou dostupné pod shora uvedenými odkazy, mohou být využívány nejenom dalšími příjemci programu v rámci jeho další realizace po ověření, ale rovněž jako doplňující učební texty ve společenskovedních předmětech na gymnáziích a středních odborných školách.

5 Příloha č. 2 – Soubor metodických materiálů

1) Odkaz na Metodiku pro učitele:

http://www.educatus.cz/wp-content/uploads/2021/01/6.3_Metodika.pdf

Zpracovaná Metodika pro učitele je kompletním metodickým materiálem pro práci v rámci všech tematických bloků a pro všechny metodické bloky. Jsou v ní uvedeny metodické pokyny a doporučení pro pedagogické pracovníky a další příjemce programu.

Metodika také obsahuje rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30.4.2007, sp. zn. 30 Cdo 739/2007 a dále usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29.3.2012, sp. zn. 30 Cdo 60/2011, což usnadňuje pedagogickému pracovníkovi práci s žáky, neboť si nemusí sám tato rozhodnutí vyhledávat (nebo dokonce si o ně přes žádosti o informace žádat u soudů), ale má je již k dispozici.

Rovněž v Metodice pedagogický pracovník najde vybraná ustanovení autorského zákona. K tomu je třeba uvést, že stejně jako jakýkoli jiný právní předpis podléhá často (v případě autorského zákona vlivem evropských předpisů) novelizacím, a proto by si měl být tohoto pedagogický pracovník vědom a měl by sledovat změny, neboť se může stát, že tento text autorského zákona uvedený v Metodice (s výňatky textu z roku 2019) nemusí být již po nějaké době aktuální.

2) Odkaz na powerpointovou prezentaci Autorské právo v kostce – výukovou oporu k výuce:

http://www.educatus.cz/wp-content/uploads/2021/01/6.6_Prezentace.pdf

3) Pedagogický pracovník najde správné odpovědi k Pracovnímu listu č. 1 Autorské dílo, Pracovnímu listu č. 2 Pirátství na internetu a Pracovnímu listu č. 3 Creative Commons na konci všech těchto listů pod tímto odkazem:

http://www.educatus.cz/wp-content/uploads/2021/01/6.2_Pracovni_listy.pdf

Program obdobného zaměření (autorské právo v praxi) nebyl nikdy vytvořen, což bylo potvrzeno i Mgr. Kamilou Tkáčovou, pedagogickou pracovnící ve Slezském gymnáziu v Opavě, která z tohoto důvodu program velmi uvítala. Bylo zjištěno, že pedagogičtí pracovníci mají často problém se v autorském právu, se kterým se při výuce často potýkají, zorientovat a případně své vědomosti předat žákům. Téma programu je velmi aktuální a potřebné.

6 Příloha č. 3 – Závěrečná zpráva o ověření programu v praxi

1) Odkaz na Závěrečnou zprávu o ověření programu:

https://www.educatus.cz/wp-content/uploads/2021/11/6.7_Zprava.pdf

7 Příloha č. 4 - Odborné a didaktické posudky programu

Didaktický posudek

http://www.educatus.cz/wp-content/uploads/2021/01/6.8_Didakticky_posudek.pdf

Odborný posudek

http://www.educatus.cz/wp-content/uploads/2021/01/6.9_Odborny_posudek.pdf

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

8 Příloha č. 5 - Doklad o provedení nabídky ke zveřejnění programu

Mirka Maťátková

Od: Lenka Perglová <lenka.perglova@nuv.cz>
Odesláno: středa 16. října 2019 15:39
Komu: Mirka Maťátková
Kopie: Topičová Pavla
Předmět: Projekt IRDS – zveřejnění výstupů na RVP.CZ

Vážená paní Maťátková,

na základě e-mailu, který jste zaslala kolegyni Pavle Topičové ohledně uveřejnění výstupů z výzvy OP VVV, Vám zasílám několik základních informací k procesu publikace.

Co se týče umísťování materiálů v prostředí Metodického portálu RVP.CZ, máme pro tento účel několik modulů. Pro zvolení optimálního prostředí bychom potřebovali vědět následující informace:

- O kolik materiálů se cca jedná? Píšete, že se jedná o 10 vzdělávacích programů, z čeho bude jeden program složen?
- O jaké konkrétní formáty se bude jednat? Pracovní listy (DOCX, PPTX, PDF), video záznamy, obrázky, audia?
- Zveřejnění příspěvků budete chtít realizovat po vlnách nebo jednorázově? Do kdy by měly být zveřejněné?
- Bude u materiálů garantována obsahová správnost?
- Máte již nějaké úložiště materiálů, např. webové stránky?

Pokud chcete materiály uveřejnit na Metodický portál RVP.CZ a nemáte vlastní úložiště:

Na Metodickém portálu RVP.CZ zveřejňujeme příspěvky nejčastěji v modulu DUM, Články a Digifolio.

Modul DUM shromažďuje nejčastěji strukturované pracovní listy a prezentace k okamžitému využití ve výuce. Modul Články nabízí metodicko-didaktické příspěvky spíše textového charakteru. Příspěvky v těchto modulech prochází recenzním řízením a jazykovou korekturou, výjimku tvoří materiály, jejichž správnost je garantována projekty. Do recenzního řízení patří i kontrola dodržování autorského zákona zejména u obrazového materiálu. U obrázků musí být jasně uvedený zdroj, případně doložen souhlas s využitím obrázků, případně pak licenci.

Pokud nejsou materiály garantovány, případně budete mít k dispozici velké množství materiálů různých formátů, můžete využít modul Digifolio. Zde se vytváří tzv. pohledy (webové stránky), do kterých je možné nahrát soubory, text, obrázky, přehrávače videí (videa by měla být uložena například na YouTube).

Pokud budete mít i jiné úložiště materiálů:

V tomto případě je možné využít náš nový modul EMA, který je katalogem digitálních vzdělávacích zdrojů, do kterého lze nahrát metadata materiálů s odkazem na Váš web, kde budou materiály uloženy.

Prosim tedy o zodpovězení výše uvedených dotazů, následně vybereme vhodný postup.

Přeji hezký den.

Lenka Perglová

Mgr. Lenka Perglová
odborný pracovník referátu pro správu a rozvoj Metodického
portálu RVP.CZ
+420 274 022 410
lenka.perglova@nuv.cz
www.rvp.cz

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

9 Nepovinné přílohy

1) Odkaz na článek žačky Slezského gymnázia v Opavě, Martiny Němcové ze dne 27.11.2018, dostupný zde: <<https://www.slezgymopava.cz/2018/11/vstavani-ve-tri-rano-se-vyplatilo/>>.

2) Video žáků Slezského gymnázia v Opavě ohledně programu včetně rozhovoru s P. Voříškovou (Sýkorovou), dostupný zde:

<https://drive.google.com/file/d/1FPiXxKKWN1cwtUGhlmRTunWalnP3vw7A/view>

Video poskytuje pěkný obrázek o tom, jak byl program realizován a jak se žákům líbil. Součástí videa je také rozhovor s realizátorkou programu, P. Voříškovou, na kterou se žáci obracují s právními, ale i osobními dotazy (proč se rozhodla studovat práva, jaké je studium apod.). Přesvědčují se tak, že studium práv rozhodně není nuda, jak se obávali.

Vzhledem k tomu, že uplynula od realizace programu delší doba, není již video na internetu dostupné. Toto video však může být poskytnuto vždy individuálně po domluvě se Slezským gymnáziem v Opavě, a to s paní Mgr. Kamilou Tkáčovou.

